БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

(8748) | 1958 оной сентябриин 20, суббото | Сэн 20 мүнгэн

КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ

КПСС-эй XXI СЪЕЗД ЗАРЛАХА ТУХАЙ ПАРТИИН ЦК-гэй ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИ ҮРГЭНӨӨР ТАЙЛБАРИЛХА

ПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI зарлаха тухай партиин ЦК-ленумэй шиидхэбэриин гүн уд-зарые тайлбарилха зуураа, ээ XX съездһээ хойшо үнгэр-үе соо Коммунистическэ пар-ла хэмгүй зоримгой шударгы-бэелүүлһэн алдарта хэрэгүүд ажалшадта дэлгэрэнгыгээр рлха шухала. Капиталистиче-түрэнүүдэй хэзээшье бүтээжэ агүй, мүн бүтээжэ огто шада-агүй түүхэтэ хэрэгүүдые социа-ческэ Эхэ оромнай миил хоёр хахад соо бэелүүлээ ха юм. ышленность болон барилгые залгада үзэгдөө дуулдаагүй бйлалта боложо, ашата һайн эли байса харуулаа. Хүдөө ымнай энэ үе соо илангаяа ээр хүгжэһэн байна бшуу. ние колхозник бүхэн һайнаар ихой. Советскэ наука болон ын амжалтые бухы дэлхэй, тоодо манай дайсадшье мэдэ-. Гайхамшагта эрдэмтэдэй-бүтээһэн, гаргуу ехэ һүртэй адахи хэмэл одомнай юртэм-ойроод зуралзан ниидэжэ яба-илаһан социализмын оро-ро коммунизм тээшэ хүсэн ээрөөр дабшан зорёошо замы-ухы хүн түрэлтэндэ гэрэлтүү-руулна бшуу. Совет гүрэнэйн-имэ ехэ һайн һайхан илалта-ые түйлажа байхадань, олон арад зоноймнай улаан зүрхэ-баяр улам хүсэтэйгөөр дол-гүй яаха юм!

ммунистическэ партиингаа залгаар агууехэ Эхэ орон-о суг хамта манайшье рес-ка арадайнгаа ажахын али-залбарине амжалтатайгаар ежэ байна. Промышленность-илангаяа түргэнөөр урагшаа за. Тимлюйскэ цементын бо-жбошиферНэ заводууд, Талов-танци шадархи түмэр-бетон удые бүтээдэг завод, Татау-станци болон Улан-Удэ ша-барилгын материалнуудай вадууд, Брянска целлюлозно-анай комбинат, Кяхтын буд-тын фабрика, Улан-Удын ме-фабрика — һаяын хэдэхэн турша соо шэнээр баригда-, али баригдажа дүүрэхэеэ промышленна томо томо риятинуудые тоолохо болоо эдэ байна гээшэл. Эдэнэй за-нинь өөрынгөө продукцяар Сибирь соо мэдээжэ болон-

публикымнай хүдөө ажахы-жэлһээ жэлдэ улам бүри ур-залбаржа байна. Һүүлэй үедэ мянган гектар шахуу шэнэ га-лдүүрилһэнэй ашаар, 1953 нтой сасуулбал, 1957 ондо та-рянай талмай 23 процентээр болоо. Гансахан 1957 оной тур-колхозуудаймнай бодо малай процентээр, совхозуудаймнай процентээр, колхозуудаймнай -9, гахайнууд—41 процен-лон болоо. Тэрэшэлэн 1953 сасуулхада, 1957 ондо кол-олон совхозууднай мяха 10 эт, һү—139,4, нооһо—97,8, үн-41,3 процент ехээр абадаг бо-. Коммунистическэ партии-эсэн мэргэн политикын хэл-эгүй зүбөөр бэелүүлэгдэжэ най аша үрэ энэ ха юм.

тиин XXI съезд дээрэ зүбшэн эжэ, харагдаха зэргэтэй до-жэлэй түсэбые бэелүүлгэ ха-гүн бүхэндэ хүртэсын талаар ышленна продукци үйлэдбэ-эр түрүү капиталистическэ удые тон богонихон болзор гэхэ, тиигээд урдань орохо экономическа гол зорилго шиидхэлгые түргэдхэхэ ёһотой. Тиимэ шухалын шухала асуудалнуудые шиидхэхын тулада КПСС-эй XXI съезд болохонь.

Эдэ бүхы асуудалнуудые үргэн ниитэ ажалшадта гүнзэгыгөөр ойлгуулжа үгэхэ гэһэн нангин зорилго пропагандистнууд болон агитаторнуудай урда мүнөө табигданхай. Тиимэһээ республикын городуудташье, хүдөөшье нютагуудта партийна организацинууд ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа захалба. Улан-Удэ городой Советскэ райондо саг үргэлжэ ажаллажа байдаг арбаад агитпункт хүдэлмэрээ шэнээр һэргээн һайжаруулжа эхилбэ. Һаяхан тэндэхи агитаторнуудай семинар үнгэргэгдөө. Тэрэшэлэн сэмбын фабрикын, мяханай консервын комбинадай, судна заһабарилгын заводой цехүүдтэ агитаторнууд КПСС-эй XXI съезд зарлаха тухай партиин ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэриин удхашанар тухай хөөрэлдөөнүүдые хүдэлмэришэдэй дунда халаан бүхэндэ үнгэргэжэ байна.

Партиин Кударын айком хэдэн колхозуудта агитаторнуудай семинар үнгэргэбэ. Кировэй, Ранжуровай, Ждановай нэрэмжэтэ колхозуудай агитаторнууд даалгагдаһан участогуудтаа гараад, оролдосотойгоор ажаллажа байна гэһэн мэдээсэл редакцида оробо. Тэндэ колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэриин муу бэшээр ябуулагдажа байһанайнь ашаар тус аймаг таряа хуряалгаяа дүүргээд, хартаабхаа малтажа дүүргүүтэй байна. Энэ хадаа колхознигуудай политическэ болон ажалайнь дэбжэлтые элеэр харуулна.

Мэнэ һая партиин обкомой бюро «КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэриие ажалшадта тайлбарилан ойлгуулха тухай» тогтоол баталан абаһан байна. Ямар хүдэлмэри ябуулха, эмхидхэхэ тухайда бодото хэмжээ-ябуулганууд тэрэ тогтоол соо хараалагданхай. Түбхын түрүүндэ, XXI съездын хүндэлэлдэ үйлэдбэриингөө түсэбүүдые дүүргэхэ болон үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, ажалшадай үүсхэл эдэбхиие улам бадаруулха шухала. Манай орон дотор коммунизм байгуулгын түйлай ехэ зорилгонуудые хараалха гэһэн КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ удхашанарые арад зондо үргэнөөр тайлбарилжа үгэхын тулада ниитэ-политическэ хүдэлмэри эрид шангаар һайжаруулха бологдоно. Агитколлективүүд, лекторскэ нэгэдэлнүүд, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд энэ хэрэгтэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Предприяти, цех, колхоз, бригада бүхэндэ недели бүри нэгэ дахин политинформаци үнгэргэдэг болохо, тиимэ политинформациин үедэ хүтэлбэрилхы партийна, советскэ болон ажахын хүдэлмэрилэгшэд хөөрэлдөө, элидхэл хэхэ ёһотой гэжэ партиин обкомой бюрогой тогтоол соо хэлэгдэнэ. Городуудта, хүдөө нютагуудта саг үргэлжэ ажаллажа байха агитпунктнууд олоор нээгдэхэ зэргэтэй.

Агитационно хүдэлмэри илангаяа энэ үедэ дутуу дунданууды е, алдуу эндүүнүүдые хурсаар элишэлэн усадхахаар, таагүй муу үзэгдэлнүүдтэ эсэргүүсэн эрид шангаар тэмсэхээр дайшалхы, добтолхы шэнжэ шанартай байха ёһотой.

Коммунистическэ партиингаа XXI съездын түүхэтэ удхашанарые арад зондо дэлгэрэнгыгээр, гүнзэгыгөөр тайлбарилан үгэжэ, тус съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтая!

Алжир арадай эрхые дэмжэбэ

Африкын оронуудтай һанал лгын Советскэ комитедэй пре-мэй үргэн заседани сентяб-7-до болоо. Комитедэй пре-мэй гэшүүд, араб-советскэ барисаанай обществын, Зүүн оронуудай байдалые шэнжэл-институдай түлөөлэгшэд, со-з олониитын түлөөлэгшэд за-нда хабаадалсаа.

, Африкын оронуудтай һанал лгын соведэй саг үргэлжын тариат Каирта хандалга то-, Франциин шэнэ конститу-проектээр Алжирта арад зо-нда асуулта хэхэ ябадалые шааһан байгаа. Заседанида хабаадагшад энэ хандалгыень нэгэн һаналтайгаар дэмжээ.

Алжирай хариин сэрэгэй эзэмдэлгэ доро байһандань эндэ үнгэргэгдэһэн асуулта хуулиин хүсэтэй боложо шадахагүй гэжэ тус асуудалаар баталан абаһан шиидхэбэри соогоо Ази, Африкын оронуудтай һанал нэгэдэлгын Советскэ комитет тэмдэглэһэн байна. Ази, Африкын оронуудтай һанал нэгэдэлгын Советскэ комитет Алжирта эб найрамдал тогтоохо, бэеэ даанхай байдалтай болохо, алжир арадай эрхые мэдэрхэ шухала гэжэ шиидхэбэри соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

* * *

Республикын ажалшад саашадаа бүри ехэ амжалта түйлахын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэн, шэнэ уялгануудые абана

ИВОЛГА

Хүдөө ажахыгаа эршэмтэйгээр хүгжөөхын тула абаһан социалистическэ уялгануудаа Иволгын аймагай колхознигууд муу бэшээр дүүргэжэ байнхай. Эбэртэ бодо малай, гахайнгаа тоое олошоруулха, нооһо хайшалжа абаха, гүрэндэ худалдаха талаар жэлэй эхиндэ абаһан уялгануудаа дүүргээ. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур гүрэндэ 380 центнер эрхим шанартай нооһон худалдагдаа.

КПСС-эй XXI съездые ажалай бэлэгтэйгээр угтаха зорилгоор аймагай колхозууд шэнэ уялгануудые абажа байна. Тэдэнэр өөһэдынгөө арга боломжые тооложо үзөөд, түрүүшын уялгануудһаа гадуур 10 мянган центнер һү, 500 центнер мяха, 150 мянган үндэгэ жэлэй дүүрэтэр гүрэндөө худалдаха гэбэ.

Эндэхи «Улаан Оронго» колхоз гүрэндөө 2500 центнер һү, 150 центнер мяха, 30 мянган үндэгэ худалдаха гэжэ шиидээ. Мүн «Коммунизм» колхозой гэшүүд Эхэ орондоо 1200 центнер һү, 150 центнер мяха, 20 мянган үндэгэ худалдаха уялга абаба.

ТАРБАГАТАЙ

1959 оной январь һарада партиин ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлаха гэһэн КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые аймагай ажалшад митинг, суглаанууд дээрээ угаа ехэ баяр баясхалантайгаар угтаба. Бүгэдөөрэн съездын урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ орохо гэжэ шиидээд, шэнэ шэнэ уялганууды е абана.

Тарбагатайн колхозууд эбэртэ бодо малайнгаа тоо толгойе нёдондо жэлэйхиһээ 15 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдые—20 процентээр, хонидые—20 процентээр олошоруулха гэжэ шиидэбэ. Гүрэнһөө худалдажа абаһан баян техникэеэ хүсэд бүрин ашаглажа, таряагаа сентябриин 20 болотор, хартаабхаяа сентябриин 25 хүрэтэр хуряажа дүүргэхэ гээ. Ерэхэ үбэлжэлгэдэ хүсэд хүрэхэ тэжээлээр малаа хангахын тула элдэб ургамал болон зелёнкоёо октябриин 1 хүрэтэр, һолоомоёо октябриин 15 болотор хуряажа, соможо дүүргэхэ зорилго табиба. Хойто жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэһэ хүрэнгээ сентябриин 25-да хаажа дүүргээд, октябриин 20 хүрэтэр тарилгын шанарта хүргэхэ уялга абаа. Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 1000 тонно һү худалдахань.

Аймаг дотор барилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Малай байранууд октябриин 1 болотор хүсэд түхеэрэгдэхэ, мүн энэ үе соо үнеэдэй типовой 4 байра, хониной —5, гахайн 2 байра баригдажа дүүрээд, колхозуудай бүхы малынь типовой байраар хангагдаха байна. Гэхэтэй хамта малшадай байха хамтын 5 байра бэлэн болгогдохоор хараалагдаба. Малай 27 фермэдэ оньһото уһалуури эмхидхэгдэжэ, адууһа мал бүлеэн уһаар уһалагдадаг болохонь.

КЯХТА

Партиин XXI съездын урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ орохо асуудалтай митинг, суглаанууд колхозуудаар, хониной совхоздо, промышленна предприятинуудта боложо байна. Совхозой хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд түрэл партиингаа съездын хүндэлэлдэ ургаса хуряалгаяа тон һаяар дүүргэхэ, сентябриин 20 болотор үрэһэеэ хүсэд хааха гэжэ хэлсэбэ. Гүрэндөө түсэбһөө гадуур 1500 центнер һү тушааха, мяха худалдаха (бүхыдөө 2400 центнер мяха, тэрэ тоодо нёдондонойхиһоо 1,5 дахин ехэ гахайн мяха) түсэбөө болзорһоонь урид, ноябриин 7-до дүүргэхэ уялга абанхай.

Совхозойхид үнеэдэйнгээ тоое энэ жэлдэ 520 толгойгоор олошоруулха ёһотой аад, 560-аар олон болгохо гэжэ шиидээ. Эндэхи хонишод шэнэ түлөө оролдосотой һайнаар абажа, хурьгадаа бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэбди гэбэ. Баригдажа байһан хоёр шэнэ клубаа октябрь һарада дүүргэжэ, хүсэд һайнаар түхеэрээд, ашаглалгада оруулха байна. Мүн малшадай гэр байра хүсэд заһагдаха, малай томо гүүртэ бүридэ улаан булан нээгдээд, бүхы хэрэгсэлээр хангагдаха.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд сентябриин 20 хүрэтэр таряа хуряалгаяа дүүргэхэ, октябриин 1-дэ үрэһэ хүрэнгээе хаажа дүүргэхэ, мүн түсэбһөө гадуур 100 центнер мяха, 50 тонно һү гүрэндөө худалдаха гэжэ суглаан дээрээ шиидхэһэн байна. Ульяновай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Эхэ орондоо 100 центнер мяха, 90 центнер һү худалдахаар тодорхойлбо.

Бүхы колхозуудынь съездын урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод, сентябриин 20 болотор таряа хуряалгаяа дүүргэхэ, октябриин 1 хүрэтэр үрэһэеэ сүм хааха гэһэн уялгануудые абаба.

ТҮНХЭН

Аймагай ажалшад съездын урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ орожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана. Нэн түрүүн орооһо таряа хуряаха, үрэһэ хүрэнгэ хааха хүдэлмэреэ сентябриин 20 болотор сүм дүүргэхээр хараалба. Эхэ орондоо мяха худалдаха даабаряа уридшалан, ноябриин 1-дэ дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

Арга боломжонуудаа хаража үзөөд, эндэхи колхозууд мүнөө жэл түсэбһөө гадуур 4 мянган центнер хартаабха, 3 мянган центнер овощь гүрэндөө худалдахань. Адууһа малай үбэлжэлгын бэлэдхэлдэ мүн лэ ехэ анхарал табигдана. Октябриин 15 болотор бүхы һолоомоёо суглуулжа, малай үбэлжэхэ газарта абаашаха байна. Хажуугаарнь малай байра, малшадай гэрнүүд октябриин 20 болотор хүсэд заһагдажа дүүрэхэ юм.

Нэгэн һаналаар һайшаана

Гараха оной январь һарада партиин ээлжээтэбэшэ XXI съездын зарлагдаха болоһон тухай мэдээсэл Бабушкин городой бүхы предприятинуудай коллективэй дунда ехэ һайшаал оложо, тэдэнэрэй ажалай эршые шангадхаба. Тэдэ коллективүүд съездын хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудые абаад, ажаллажа байна.

Городой түлишын складай ашаа тээгшэд сентябрь һарынгаа түсэб 175 процент дүүргэхэ, тиихэтэйгээ хамта ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлхэ гэһэн уялга абанхай. Тэрэшэлэн Мысовая станциин кондукторнуудай резервын коллектив съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр поезднуудай ашаа шэрэхэ түсэб 108 процент дүүргэхэ, ерэһэн поезднуудые тушаажа абаха сагые 5 минутаар, тиихэдэ поезднуудай эрьесые 1 час 30 минутаар түргэдхэхэ гэбэ.

И. Попов.

Уралан нарижуулагшадай жэшээгээр

Алдарта партиингаа XXI съездые ажалай бэлэгээр угтаха гэһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, Улан-Удын «Механлит» заводой механическа цехынхид эдэ үдэрнүүдтэ эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Манай цехынхид «ГАЗ-200» автомашинануудые, мүн «ТДТ-40» маркын тракторнуудые заһабарилха жэлэйнгээ даабариие Октябриин 41 жэлэй ойн һайндэр болотор заатагүй дүүргэжэ, байгша оной даабариһаа гадуур 10 гара мянган түхэриг гүрэнэй зөөри алмаха гэжэ шиидээ.

Механическа цехынхид заводойнгоо бусад цехүүдтэй мүрысэжэ, ажал хүдэлмэридөө һайн дүнгүүдые түйлана. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн 8 һарынгаа даабариие тус цехынхид 120 гаран процент дүүргэжэ, 20 шахуу мянган түхэриг гүрэнэй зөөри алмаа.

XXI съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа нэрэтэй хүндэтэйгөөр дүүргэхын тула цехын түрүү хүдэлмэришэд Иван Авдоничев, Дмитрий Ефимов нүхэдтөө жэшээ харуулна, һайн дүнгүүдые түйлана. Съездые угтуулан үдэр, һарынгаа даабариие ходо 150—200 процент дүүргэжэ байхабди гэжэ эдэнэр мэдүүлээд, жэлэй дүүрэтэр уралан нарижуулгын 3—3 дурадхал үйлэдбэридөө хэрэглэжэ, 5 мянган түхэригэй зөөри алмахабди гэһэн уялга абаа. Эдэ уралан нарижуулагшадай жэшээгээр бусад хүдэлмэришэд ажаллажа, мүрысөөнэйнгөө далайсые улам эршэдүүлнэ.

Тиигэжэ манай цехынхид алдарта партиингаа түүхэтэ XXI съездые ажалай бэлэгээр угтахаар зориг-жонхой.

А. Хомяков, цехын начальнигай орлогшо.

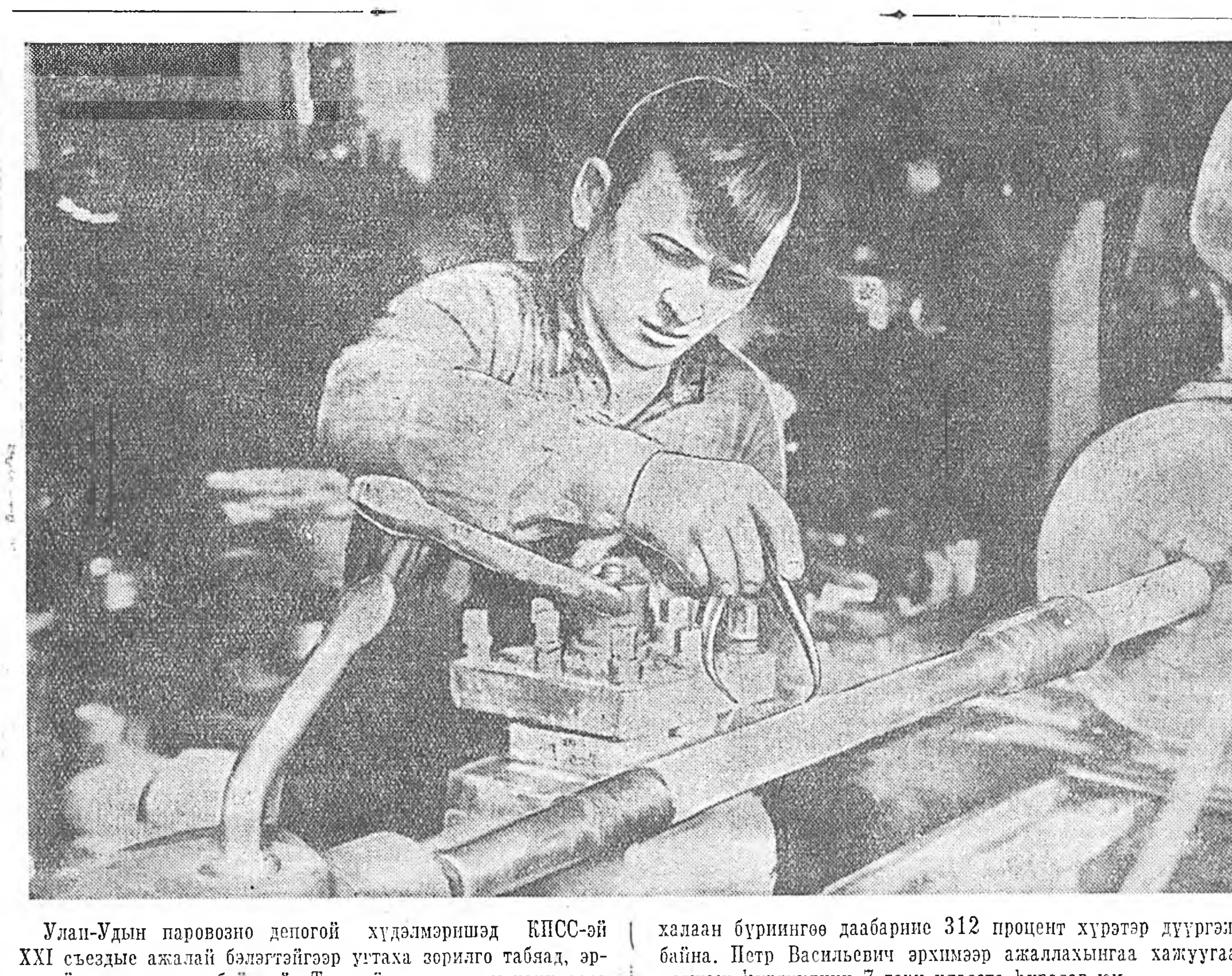

Улан-Удын паровозно депогой хүдэлмэришэд КПСС-эй XXI съездые ажалай бэлэгтэйгээр угтаха зорилго табяад, эршэтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Тэдэнэй нэгэн — механическа цехын 7-дохи разрядай токарь Петр Таракановский мүнөө халаан бүриингөө даабариие 312 процент хүрэтэр дүүргэжэ байна. Петр Васильевич эрхимээр ажаллахынгаа хажуугаар үдэшын һургуулиин 7-дохи класста һурадаг юм.

Л. Хайдуровай фото.

КПСС-эй обкомдо, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Һү ехээр һаахын түлөө 1958 оной август һарада дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгөөр КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг барюулха тухай

Республикын аймаг, колхоз, совхозуудта һү ехээр һаахын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй 1958 оной август һарын дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обком, БурАССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:

1. **КАБАНСКЫН АЙМАГТА** (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **Мирошниченко,** аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Антоненко,** хүдөө ажахын инспекциин начальник нүхэр **Моложников)** дамжуулгын Улаан туг үлөөхэ. Энэ аймаг байгша оной үнгэрһэн найман һара соо һү һаалгаяа нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 14,7 процентээр дээшэлүүлһэн, август һарада үнеэн бүриһөө 193 килограмм һү һаажа, гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэбые 148,7 процент дүүргээд, үнеэдэй тоо толгойе 6,7 процентээр олошоруулаа.

Һү һаалгаар Байкало-Кударын, Кударын, Баунтын аймагуудай һайн амжалта түйлаһыень тэмдэглэхэ.

2. Кабанскын аймагай **ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО** (түрүүлэгшэнь нүхэр **Квасников,** парторганизациин секретарь **Манзарова,** зоотехник нүхэр **Данилов)** дамжуулгын Улаан туг барюулха. Энэ колхоз байгша оной найма һара соо һү һаалгаяа үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 10,9 процентээр дээшэлүүлээ, август һарада үнеэн бүриһөө 233 килограмм һү һаажа, гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэбые 171 процент дүүргээд, үнеэдэй тоо толгойе 4,7 процентээр олошоруулаа.

Кабанскын аймагай «Восход» колхозһоо дамжуулгын Улаан туг абаха. Энэ колхоз август һарада Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо бага һү һаагаа.

3. Кабанскын аймагай **КИРОВЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО** (түрүүлэгшэнь нүхэр **Шигаев,** парторганизациин секретарь нүхэр **Гусев,** зоотехник нүхэр **Хамаганов)** дамжуулгын Улаан туг барюулха. Тус колхоз байгша оной 8 һара соо һү һаалгаяа үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 21,2 процентээр дээшэлүүлээ, август һарада үнеэн бүриһөө 229 килограмм һү һаажа, гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэбые 269 процент дүүргээ, үнеэдэй тоо толгойе 5,7 процентээр олошоруулаа.

Август һарада Кировэй нэрэмжэтэ колхозһоо бага һү һааһан Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозһоо дамжуулгын Улаан туг абаха.

4. Кударын аймагай **ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО** (түрүүлэгшэнь нүхэр **Иванов,** парторганизациин секретарь нүхэр **Одоев,** зоотехник нүхэр **Малыров)** дамжуулгын Улаан туг үлөөхэ. Тус колхоз үнгэрһэн 8 һара соо һү һаалгаяа нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 16,3 процентээр дээшэлүүлээ, август һарада үнеэн бүриһөө 219 килограмм һү һаажа, гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэбые 105,5 процент дүүргээ.

Август һарада һү ехээр һааһан Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Түнхэнэй аймагай 17 партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай һайн хүдэлмэриие тэмдэглэхэ.

5. **БИЧУРЫН СОВХОЗДО** (директорынь нүхэр **Юмсунов,** главна зоотехнигынь нүхэр **Сахарова)** дамжуулгын Улаан туг үлөөхэ. Энэ совхоз байгша оной үнгэрһэн 8 һара соо һү һаалгаяа нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 32,3 процентээр дээшэлүүлээ, август һарада үнеэн бүриһөө 260 килограмм һү һаажа, гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэбые 83,5 процент дүүргээ, үнеэнэй тоо толгойе 12,2 процентээр олошоруулаа.

Һү һаалгаар Борьёогой, Яруунын совхозуудай һайн хүдэлмэриие тэмдэглэхэ.

Абаһан уялгаяа дүүргэхэ

Закаменай аймагай «Победа» колхоз энэ жэлэй найма һарын туршада үнеэн бүриһөө 1126 литр һү һаажа, аймгүйсэдкомой, партиин айкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Бадма Сокто евой даадаг гүүртэ ходо түрүүлнэ. Тус гүүртэ найма һарын туршада үнеэн бүриһөө 1234 литр һү һааба. Түрүү һаалишад Мария Бадмаева—1415, Ханда Абидуева—1342, Чимит Гомбоева—1380 литр һү үнеэн бүриһөө һаагаа.

Гүүртынхид мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 1700 литр һү һааха уялгаяа дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Д. Аюшеев.

АГИТАТОР, ПРОПАГАНДИСТНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

Партиин XX съездын шиидхэбэринүүд бэелүүлэгдэжэ бай

Республикымнай промышленностиин эршэмтэй түргэн дэбжэлт

* *

Энергетикэ хүгжэнэ

„Совет засаг дээрэ бүхы ороноо электрификацилгые нэмэбэл, коммунизм болоно" **(ЛЕНИН)**

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай республика дотор хүдэлжэ байһан бүхы электростанцинуудай хүсэниинь 1928 онойхитой жэшээлбэл, 80 үлүүтэй дахин ургаа. 1950 онойхитой сасуулбал, нёдондо жэл 2 үлүүтэй дахин ехэ электроэнерги үйлэдбэрилэгдэһэн байна. 1950 ондо 174 миллион киловатт-час электроэнерги гаргагдадаг байһанаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 359 миллион киловатт болоо.

Энэ оной үнгэрөөшэ хахад жэлдэ 180 миллион киловатт-час электроэнерги үйлэдбэрилэгдөө. Партиин XX съездһээ хойшо Улан-Удын ТЭЦ-эй энергетическэ хүсэниинь 2 дахин, Тимлюйгэй, мүн Баянголой ЦЭС-үүдэй хүсэн 30 процент ехэ болоһон байха юм.

Мүнөө республика соомнай 750 гаран электростанцинууд хүдэлнэ. Тёэд хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байгаа арадаймнай ажахы электрын хүсэ улам ехээр эринэ. Тиимэһээ электростанцинуудайнгаа хүсые улам һайнаар ашаглахын тула энергетическэ нэгэн системэ байгуулха зорилго табигданхай.

Ойрын хэдэн жэл соо республикамнай угаа ехээр электрижүүлэгдэхэ гэжэ хараалагдана. 1965 оной һүүл багта нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, республика доторнай 6,6 дахин ехэ электричество хэрэглэгдэдэг болохо. Нёдондо жэл хүн бүхэндэ хүртэсээр 509 киловатт-час электроэнерги гаргагдаһан байгаа. Харин 1965 он багта энэнь 4573 киловатт-час хүрэхэ гэжэ хараалагдана. Тус баримта юу харуулнаб гэхэдэ, хүн бүхэндэ хүртэсээр электроэнерги үйлэдбэрилхэ талаараа США-гэй 1955 оной хэмжээе хүсэхэ болонобди. Хүн бүхэндэ продукци бүтээлгээр эгээн түрүүлжэ ябаһан капиталистическэ оронуудые хүсөөд, ахижа гараха гэһэн экономическа гол зорилго шиидхэхэ хэрэгтээ манай индустри иигэжэ шэнэ шэнэ амжалта туйлана.

Ойрын 10—12 жэл соо электрын хүсэнэй хүн бүхэндэ хүртэсэнь 5 дахин тухай дээшэлхэ, промышленна предприятинуудай электричествээр 5 дахин, хүдөө ажахымнай—8 дахин һайнаар хангагдадаг болохо юм. Тиин социалистическэ экономикынгоо булюу байдаг ябадалые ашаглан, манай орон промышленна үйлэдбэрилгөөр Американ хэмжээндэ улам бүри дүтэлжэл ябана.

Сэлэнгэ мүрэн дээрэ хэдэн электростанцинуудые барижа болохо, эдэнь юрэнхы дээрээ 4,5—5 миллиард киловатт-час электроэнерги үгэжэ шадаха байна.

Саашадаа Улан-Удын. Сэлэнгын ТЭЦ-үүдэй, Галуута Нуурай ГРЭС-эй хүсэн нэгэдүүлэгдэжэ, Бурядай АССР-эй энергетическэ нэгэн системэ байгуулагдаха, хожомоо энэмнай бүхы центральна Сибириин энергетическэ нэгэн системэдэ хамжан оруулагдаха гэжэ хараалагдана.

Нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, Улан-Удын ТЭЦ-эй хүсэн 1961 ондо 3 дахин, Баянголой болон Тимлюгэй ЦЭС-үүдэй хүсэн 2 дахин ехэ болохо.

Галуута Нуурай ГРЭС арадаймнай ажахые электричествээр хангаха эгээн ехэ арга олгохо. Тэрэнэй түрүүшын агрегадууд 1963 оной эхеэр ашаглагдажа эхилхэ юм.

Зургаадахи табанжэлдэ республикымнай электростанцинуудай хүсэн 3,5 дахинһаа үлүү ехэ болохо байна.

ЭЛЕКТРОЭНЕРГИ АБАЛГА

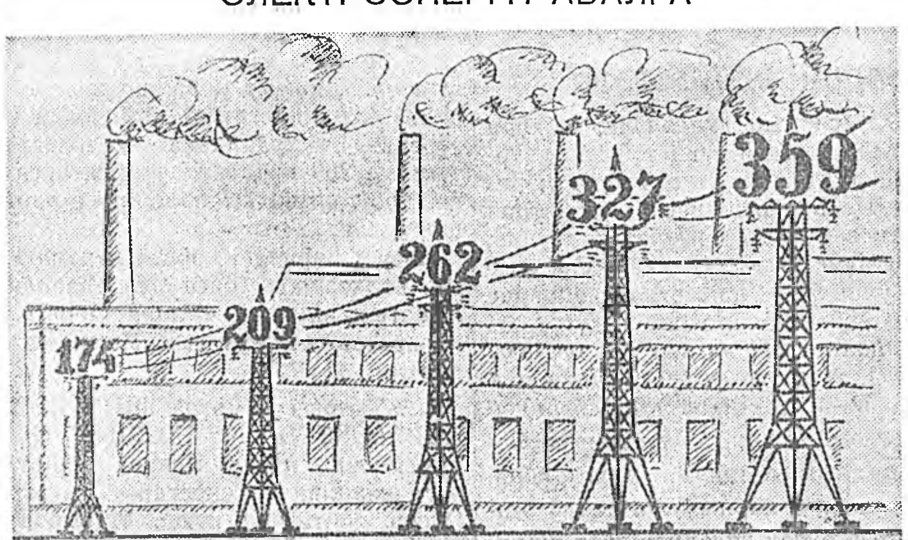

1950—1957 онуудта эды шэнээн электроэнерги абтаа.

Ерэхэ жэлэй январиин 27-до партиимнай XXI съезд зарлагдахань гэжэ дууламсаар түүхэтэ XX съездынь шиидхэбэринүүд һанагдаадхина. Оронойнгоо арадай ажахые, эгээн түрүүн хүндэ индустриие хүсэ ехэтэйгээр хүгжөөхэ гэжэ XX съезд заагаа һэн. Тэрээнһээ хойшо үнгэрһэн сагай туршада республикымнай промышленность хэр зэргэ хүгжөөб, һаяын жэлнүүдтэ хэр зэргэ хүгжэхэб гэжэ харуулһан материал газетынгээ энэ хуудаһанда толилбобди.

Индустрита Бурят орон

Совет засагай жэлнүүдтэ Бурядаймнай арадай ажахы, нэн түрүүн промышленностинь хурдан түргэнөөр хүгжэһэн байна. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээе 1913 онойхитой жэшээлэн харабал, үнгэрэгшэ жэлдэ 50 дахин үлүүлээ. Дайнай урда тээхи 1940 онойхидо орходоо нёдондо жэл 2,5 дахин ехэ промышленна продукци бүтээн гаргагдаа.

Арадайнгаа ажахын продукциин ниитэ хэмжээн дотор манай республикын промышленностиин продукци 80 шахуу процентнь болодог. Республикымнай хүн зоной гурбанай нэгэ хубинь промышленностиин предприятинуудта ажалладаг байна. Бурядай АССР-эй ниислэл Улан-Удэ промышленностиин эгээн томо түб хото болоно. Тэндэ бүхы республикын предприятинуудай гаргадаг продукциин 60 процентнь бүтээгдэнэ. Улан-Удэдэ хүндэ промышленность хүгжэнхэй. Паровозо-вагонно завод ороноймнай зүүн районуудай нэгэн томо завод болоно. Машина бүтээлгын промышленностьһаа гадна, эндэ мүн барилгын, эдеэ хоолой, хүнгэн промышленностиин предприятинууд олон.

Улан-Удэһээ гадна, республикымнай бусад аймагуудташье промышленностиин элдэб һалбаринууд бии. Закаменай аймагта үнгэтэ металлурги, Галуута Нуурай эрьедэ—нүүрһэнэй промышленность, Кяхтада хүнгэн промышленность, Байгал шадарай аймагуудта загаһанай промышленность гэхэ мэтын ехэшье, багашье һалбаринууд олон юм. Саашадаа манай республика дотор индустриин томо томо предприятинууд түргэ түргэнөөр баригдаха, Бурядаймнай барагдашагүй ехэ баялигууд бүри һайнаар ашаглагдаха байна.

Тоо, баримтанууд

1955 онойхитой сасуулбал, электроэнерги абалга 1956 ондо 10 процентээр, 1957 ондо 21 процентээр ехэ болоһон байгаа. Хэрбээ энээниие 1950 оной хэмжээнтэй жэшээлээ һаа, 1952 ондо 20 процентээр, 1954 ондо — 50 процентээр, 1955 ондо — 73 процентээр, 1956 ондо — 190 процентээр, 1957 ондо — 108 процентээр нэмэһэн байха юм.

Электроэнерги абалга 1957 оной түрүүшын хахад жэлэйхиһээ энэ оной 6 һара соо 8 процентээр нэмээ.

***

Энэ оной түрүүшын хахадта валовой продукци бүтээн гаргаха түсэбөө республикымнай бүхы промышленность 105 процент дүүргээ. Нёдондо жэлэй тэрэ үеынхитэй сасуулбал, энэ жэлэй хахадта продукци бүтээлгэ 11 процентээр ехэ болоо. Жэшээнь, нүүрһэ малталга 10 процентээр, хирпиисэ сохилго (колхозуудайхиие оруулалсангүй) — 13 процентээр, извёстко абалга — 36 процентээр, валенка даралга — 19 процентээр, мяха үйлэдбэрилгэ — 76 процентээр ехэ болоо.

***

1955 онойхитой жэшээлбэл манай республикын бүхы промышленностиин валовой продукци 1956 ондо 5 процентээр, 1957 ондо — 8 процентээр ехэ болоо. Тэрэ тоодо — машина бүтээлгын болон металл болбосоруулгын валовой продукци — 3 процентээр, 1957 ондо 19 процентээр ехэ болоо. Нүүрһэнэй промышленностиин валовой продукци 1956 ондо — 43 процентээр, 1957 ондо — 75 процентээр дээшэлээ. Барилгын материалнуудай валовой продукци 1956 ондо — 12 процентээр, 1957 ондо — 29 процентээр ехэ болоо. Ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин валовой продукци 1956 ондо — 7 процентээр, 1957 ондо — 15 процентээр нэмээ. 1956 ондо 23 процент, 1957 ондо — 34 процент ехэ шэл гаргагдаа.

* *

Ажалай бүтээсэ дээшэлнэ

„Ажалай бүтээсэ гээшэ ниитын шэнэ байгуулгые илахада эсэсэй эсэстэ эгээн хэрэгтэй, эгээн гол шухала зүйл мүн" **(ЛЕНИН)**

Шэнэ техникэ, түрүү метод хэрэглэһэнэй, ажалай эмхидхэл һайжаруулһанай ашаар республикымнай промышленностиин хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ саг үргэлжэ ехэ болоно. Жэшээнь, 1955 онойхитой сасуулбал, манай республикын промышленностьдахи ажалай бүтээсэ урзанда жэлэйхиһээ —5,5 процентээр, нёдондонойхиһоо—8,4 процентээр ехэ болоһон байха юм. Энэ оной түрүүшын хахадта республикын промышленность ажалай бүтээсын талаар түсэбөө 103 процент, тэрэ тоодо Совнархозой промышленность баһа 103 процент дүүргээ. Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхитай сасуулбал, энэ жэлэй түрүүшын зургаан һара соо промышленностиин хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ 8 процентээр дээшэлээ. Тэрэ тоодо Совнархоздо мэдэлтэй предприятинуудайхинь—7 процентээр, Министрнүүдэй Советдэ мэдэлтэй предприятинуудайхи—6 процентээр ехэ болоһон байна.

Үйлэдбэриие зүбөөр хубаарилан хүгжөөхэ гээшэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэдэ тон ехэ туһа дүхэм боложо үгэдэг. Тиимэһээ оронироймнай зүүн районуудай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые түргэн темптэйгээр хүгжөөхэ шухала гэжэ партиин XX съездын гаргаһан заабари шухала удхашанартай байха юм. Партиин энэ заабариие бэелүүлхэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ бага бэшэ юумэ хэгдээ. Совет засагай урда тээ Бурят орон дотор хүгжэнги томо промышленность байгаагүй. Мүнөө үедэ республика соомнай томо промышленностиин 240 предприятинууд бии. 1923 ондо тиимэ предприятинууд оройдоол 16 байгаа. Энээнһээ гадна, мүнөөнэймнай промышленна предприятинууд тэрэ үеынхидэ орходоо алишье талаараа һайн, хүсэ ехэтэй болоһониинь мэдээжэ. Нэгэ иимэ жэшээ эндэ харуулая. Үнгэрөөшэ жэлдэ республикын промышленностиин үйлэдбэриин хэмжээн 1913 онойхитой дахин ехэ болоһон байгаа. Бүхы промышленностиин валовой продукци 1955 онойхитой жэшээлхэдэ урзанда—105 процент, нёдондо—108 процент ехэ болоо.

Промышленность болон барилгын хүтэлбэрилгые шэнэдхэхэ тухай партиин ЦК-гэй тогтоол ажахын энэ шиидхэхы һалбариие хүгжөөхэ түргэнөөр хүгжөөхэ угаа ехэ боломжо олгоно. Манай экономическа районой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд Читын Совнархозой предприятинуудтай мүрысөөн валовой продукци бүтээн гаргаха талаараа энэ жэлэйнгээ 6 һарын түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Түсэбһөө гадуур 70 мянган кубометр модо, нилээд ехэ цемент, мяханай комбинат... вэ гэхэ мэтые Эхэ орондоо... Имагтал энэ жэлдэ республикымнай промышленность нёдондо жэлэйхиһээ 250 миллион түхэриг... ехэ продукци гол түлэбтөө ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар бүтээн гаргаха... 1959—1965 онуудта манай экономическа районой промышленностьдахи ажалай бүтээсэ 60 процент ехэ болохо гэжэ хараалагдана. Тиигэжэ ойрын 7 жэл соо... лүүлэгдэхээр хараалагдаһан... лэдбэриимнай ниитэ хэмжээнэй гурбанай нэгэ хубинь ажалай бүтээсые ехэ болгоһоной ашаар... лагдаха юм.

Ажалай бүтээсые улам түргэн дээшэлүүлхэ эдэ бүхы арга боломжонууд энэ талаараа США-е хүсөөд, ахижа гараха арга бии олгохо байна. Мүнөө үедэ манай ороной промышленностиин хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ Англи, Франци хоёройхиһоо дээшэ болоод хой.

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ

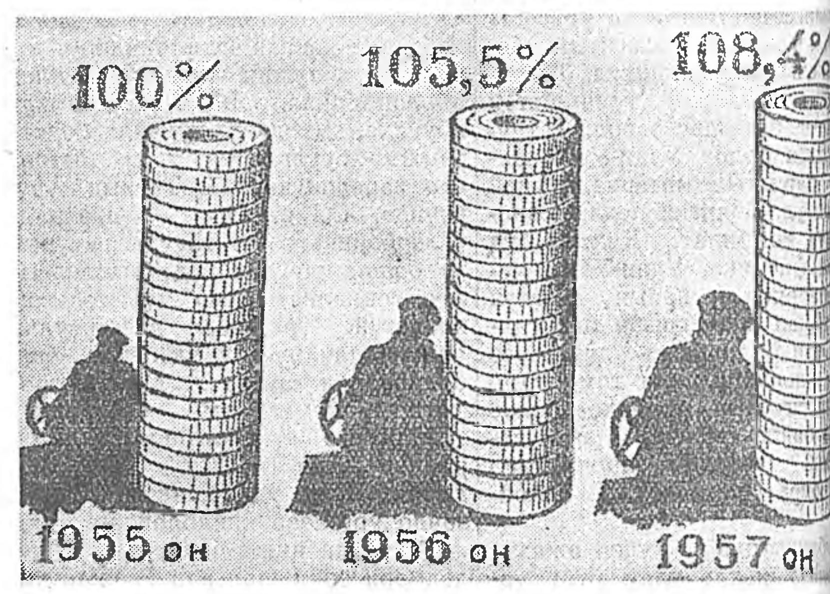

1955 онойхитой сасуулбал, 1956, 1957 онуудта ажалай бүтээсэ эды шэнээн ехэ болоо.

СААШАНХИ АРГА БОЛОМЖОНУУД

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай республикын промышленностиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ хоёр жэл хахадай хугасаада ажал хүдэлмэридөө горьтой ехэ амжалта туйлаа. Бурядай экономическа район бии болгогдожо, Арадай ажахын совет дэй байгуулагдаһан ябадал республикын промышленностиин саашадаа хүгжэхэ хэрэгтэ шухала нүхэсэл болоно. Юундэб гэхэдэ, энээнһээ хойшо нютаг нютагуудай экономическа болон байгаалиин баялигууд бүри зүбөөр, хүсэд дүүрэнээр ашаглагдаха бшуу.

Эгээл дүтын зургаа-долоон жэлэй туршада Бурядаймнай промышленность улам түргэнөөр урган бадарха байна. Республика соомнай хэдэ хэдэн шэнэ промышленна предприятинууд бодхоогдожо эхилэнхэй. Кяхтын ашагта малтамалай уурхайе ашаглахын тула нёдондо жэлһээ хойшо силлиманидай комбинат байгуулагдажа байна. Комбинадай түрүүшын ээлжээнэй барилганууд 1961 ондо дүүргэгдэхэ ёһотой. Машина бүтээлгын талаар абабал, паровозо-вагонно заводнай һаяын жэлнүүдтэ шэнэдхэгдэхэ, электровозуудые заһабарилдаг болохо гэжэ хараалагдана. Энээнтэй дашарамдуулан, тэндэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Мүнөө жэлһээ эхилэн, тус завод электровозуудай запасной частьнуудые бүтээдэг болохо юм.

Ойрын жэлнүүдтэ автомобиль заһабарилгын завод, тэрэшэлэн дунда зэргын хүсэтэй инструментальна завод Улан-Удэдэ баригдаха гэжэ хараалагдана. Мүнөө жэлдэ Улан-Удын мотор-заһабарилгын болон «Механлит» заводууд заһабарилагдажа эхилхэ.

Дүтын жэлнүүдтэ Гусиноозерскдо шулуу нүүрһэнэй шэнэ шахтанууд ашаглалгада оруулагдаха, Түгнын шулуу нүүрһэн малтагдажа эхилхэ байна.

Манай республика ой модооршье элбэг. Тиимэһээ модо болбосоруулгын промышленность республикымнай арадай ажахыда шухала һуури эзэлдэг гээшэ. Шэнэ леспромхозуудые бариха ба модо бэлэдхэдэг мүнөөнэй предприятинуудые үргэдхэхэтэй хамта, модо болбосоруулдаг предприятинуудай хүсэниинь нилээд ехэ болгогдохо. 1961 ондо гэр байра баридаг гурбан завод бүтээгдэхэ, Улан-Удын модоной завод үргэдхэгдэжэ, мүн жэлдээ 20 миллион түхэригэй мебель бүтээхэ томо фабрика баригдаха юм. Зүгөөр модо болбосоруулгын эгээн томо предприяти гэбэл, Брянскын целлюлозой комбинат болоно. Мүнөө түргэнөөр бодхоогдожо байгаа энэ комбинат 1965 ондо дүүргэгдэхэ гэжэ түсэблэгдэнэ. Тус комбинадай баригдахада хэмэл утаһанай завод байгуулха арга олдохо. Энэнь баһа бүд нэхэдэг промышленностиие хүгжөөхэ арга боломжо бии болгохо юм. Саашадаа Байгалай зүүн эрьедэ вискозно целлюлозой хоёрдохи завод баригдаха гэжэ хараалагдана.

Барилгын материалнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болохо гэжэ холын хараата түсэб соо хараалагдана. Гол түлэб мүнөө хүдэлмэрилдэг предприятинууд үргэдхэгдэжэ, улам ехэ цемент, сонхын шэл гаргагдадаг болохо. Хүн бүхэндэ хүртэсөөр цемент үйлэдбэрилгэ үнгэрөөшэ жэлэйхидэ орходоо 1965 ондо 2,5 дахин ехэ болохо. Тимлюйгэй цементын заводой дэргэдэ шиферно завод бодхоогдонхой. Энэ завод мүнөө жэл 50 миллион, 1965 ондо 165 миллион хабтагай шифер үгэхэ гэжэ хараатай. Энэмнай бүхы Советскэ Союз соогоо суутай шиферэй томсхон завод болохо байна. Улан-Удын шэлэй завод энэ үе соо 2 дахин ехэ шэл хэдэг болохо. Зургаадахи табанжэлдэ тус завод шэнэдхэгдэн баригдаха, жэлдээ 7,5 миллион тэбхэр метр шэл үгэдэг болохо юм.

Хабсаргагдадаг түмэр-бетонно конструкцинуудые орон дотороо улам ехээр хэдэг болохо гэжэ зургаадахи табанжэлэй түсэбөөр КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдтэ хараалагдаа һэн.

Энээнтэй дашарамдан Прибайкальска аймагай Таловска станцида баригдажа байгаа түмэр-бетонно конструкцинуудай завод тон ехэ удхатай болоно.

Гэхэтэй хамта барилгын бусад материалнуудые, илангаяа хирпиисэ, извёстко мэтые баһал ехээр хэдэг болохо гэжэ хараалагдана. Жэшээлбэл, 1958—60 онуудта манай Совнархозой линеэр хирпиисэ мэтын барилгын зүйл хэхэ табан томо предприятинууд байгуулагдаха. Тэрэ тоодо Галуута Нуурай болон Кяхтын хирпиисын заводууд оролсоно. Тэдэнэй али алиниинь 15—15 миллион хирпиисэ жэлдээ үгэдэг байха хараатай. Иимэ заводууд Татауровта, Бабушкин городто, тэрэшэлэн Үдын урда бэедэ баригдажа дүүргэгдэхэ юм. Үдын урда бэедэ баригдажа эхилһэн силикатна хирпиисын энэ комбинат жэлдээ аяар 60 миллион хирпиисэ үгэхэ гэжэ түсэблэгдэнэ. Жэл соо 40 миллион хирпиисэ үгэхэ аргатай Татауровай завод баригдажа дүүрэхэнь ойртонхой. Хэрбээ 1958 онойхитой жэшээлээ һаа, 1965 ондо хирпиисэ мэтын материалнуудые Совнархозой предприятинуудай талаар бүтээлгэ—4 дахин, нютагай мэдэлэй промышленностиин талаар бүтээлгэ—3 дахин ехэ болохо хараатай.

Саашадаа республикымнай хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленность мүн лэ хүгжэхэ юм. Улан-Удын сэмбын фабрика ехэхэн үргэдхэгдэхөөр хараалагдана. Нооһо угаадаг фабрика республикымнай ниислэлдэ энэ жэлдэ баригдажа эхилээд, 1961 ондо дүүргэгдэхэ. Иимэ фабрикын баригдахада нооһоёо аяар Казахстан болон бусад холо газар абаашажа угаагаад, һөөргэнь сэмбынгээ фабрикада асаржа байхаяа одоол болихобди.

Кяхтада трикотажна томо фабрика баригдажа байнхай. Тэрэ фабрика жэлдээ 3,5 миллион гадар хубсаһа (трикотаж) болохо юм. Тиигэжэ Кяхта хүнгэн промышленностиин центр болохо байна.

Ойрын жэлнүүдтэ арһан гутал комбинат Улан-Удэдэ баригдаха. Жэлдээ 3 миллион паар гутал, 3 мянган тонно арһанай зүйл дэжэ байха юм. Тиин манай республика дотор текстильнэ, арһан лай промышленность хүгжэхэ гэтэй.

Тэрэшэлэн эндэмнай эдеэ хоол промышленность ехээр хүгжэ. Нютагай мэдэлэй эдеэ хоолой промышленностиин талаар абба кондитерска болон макароной рика Улан-Удэдэ, витаминай хэхэ комбинат Галуута Нуурай станцида баригдаха юм. Энэ бинат хушын һамар, шасаргана тын хүнэй бэедэ туһатай зүйлдые буйлуулжа, витамин хэхэ.

Арадай бүхы ажахын хүгжэлтэ ажалшадай ажана байдалай жарха үндэһэ һуури болоһшо индустриин манай республика тор урагшаа хүгжэжэ байһан хай, саашадаа тэрэнэй бүри хүгжэхэ арга боломжонууд хэдэн баримтануудые харуулба.

Коммунистическэ партиин съездын шиидхэбэринүүдые Бурядай АССР-эй хүдэлмэришэн нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байһые, саашадаа улам ехэ жалта туйлахын түлөө тэдэнэй ма зоригтойгоор эрмэлзэн оролцожо байһые эдэ баримтанууд шэлнэ.

Б. ЦЫРЕНДАШИ

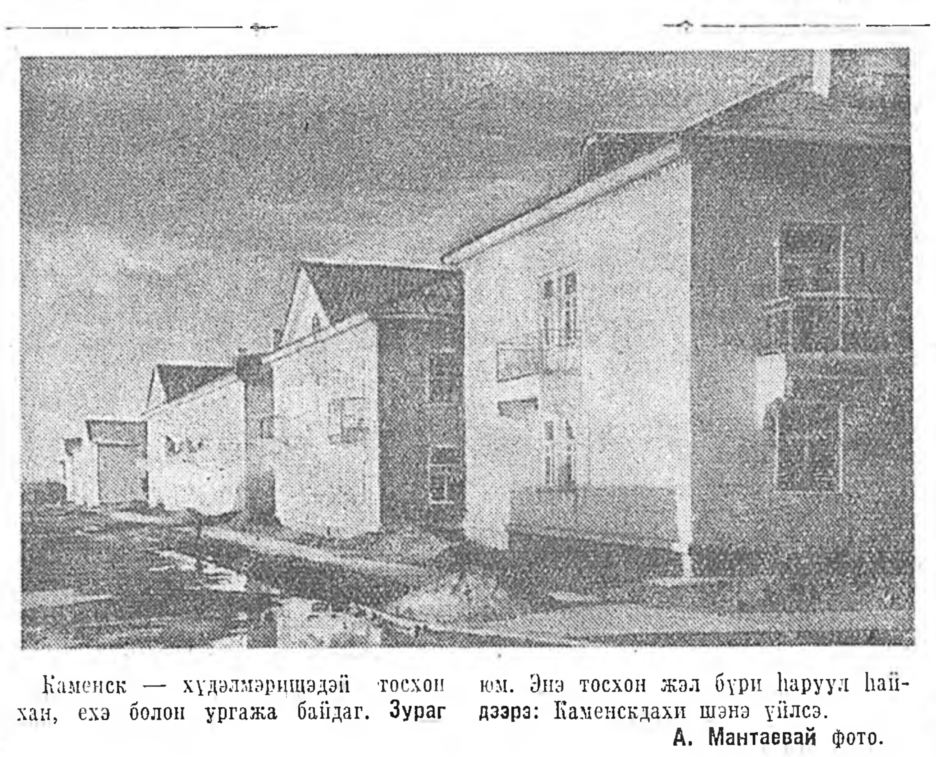

Каменск — хүдэлмэришэдэй тосхон юм. Энэ тосхон жэл бүри һаруул һайхан, ехэ болон ургажа байдаг. **Зураг дээрэ:** Каменскдахи шэнэ үйлсэ.

А. Мантаевай фото.

ЭГЭШЬЕ ЭХЭ ХОНИН ОРООНДО ОРОНГҮЙ ҮЛЭХЭ ЕҺОГҮЙ

☆

...һэн үгэдөө хүрэхэнь лабтай

...-Селенгинск тосхонһоо ба... 4—5 модоной газарта хаг...оогоор, уһа ундаар элбэг, ...Сэсэг гэжэ үргэн уужам та... нэмжыдэг. Эндэ «Комму... колхозой суута хонишон Чой... Бамбуевич Балдановай даадаг ...хонидой отара байрлана.

...а ондо нүхэр Балдановай ... хонишод өөһэдынгөө арга ...жонуудые хаража үзөөд, 100 ...хонин бүриһөө 160-һаа үсөөн бэ... хурьга түлжүүлжэ абаха, ота... бүхы хони, хурьгадта үбэл...хабартаа гүйсэд хүрэхэ үбһэ ...өөһэдынгөө хүсөөр хуряажа ...р шиидээ һэн.

...отарын хонишод Пажацырен ...ева, Дулмажап Будатарова ...дон Балданов гэгшэд жэлэй ...хойшо шударгы, габшагай... ажаллажа, уялгаяа мүнөө нэ... түрэтэйгөөр дүүргэжэ байн... Отарынхид үнгэрһэн үбэлдөө ...хурьгалһан хүшэ һайнтай, ...тарган хонидые амяарынь ...а, зунай сагта хэнзэлүүлхээр ...ственна аргаар ороондо оруул... Тус отара дээрэ энэ зун... зуугаад хонидынь хэнзэлээ. ...отарын хонишод 100 эхэ ...бүриһөө 127 хурьга абаад, ...толгой гарзагүйгөөр түл...

...ерэхэ ноябрь, декабрь һара... эртын хурьгадые олоор аба... 400 гаран хонидоо искус... аргаар үрэжүүлһэн байна. ...отарын хонишод 100 эхэ ...бүриһөө 160 хурьгадые түл... социалистическэ уялгаяа ..., хэлэһэн үгэдөө хүрэхэнь ...

...рынгаа хонидто өөһэдынгөө ...үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ уял... нэр һайнаар дүүргэнэ. Хо... зэлжээгээр адуулха, бэлшээ...бартаа отарынхид заагдажа ... сабшалангайнгаа газарые ...шулуу, бургааһанһаа сэбэрлэ... дээрээ хэдэн ашаа наг ...зөөжэ үтэгжүүлһэн байгаа. ...гээ ашаар бригадын хони... өөһэдтөө даалгагдаһан саб...гай газарһаа үбһэ ногооной ...ургаса ургуулаад, тэрэнээ бо...рада оруулангүй, сэл ногоо...дань хуряажа шадаа. Мянга ...центнер үбһэн һүринүүд бол... сомогдонхой.

...хуряалгын үедэ энэ отарын ...эрхим ажалаараа шалгар... колхозой правлениин, партийна ... организациин дамжуулгын ...тугта хүртэһэн байна.

...үдэрнүүдтэ отарынхид ма... үбэлжэлгэдэ эмхитэйгээр ..., хото хорёогоо шэбхэ шо... сэбэрлэжэ, хони хурьга... эдихэ үбһэ тэжээл үбэлэйн...рада зөөжэ эхилээ.

С. Шарапов.

☆ ☆

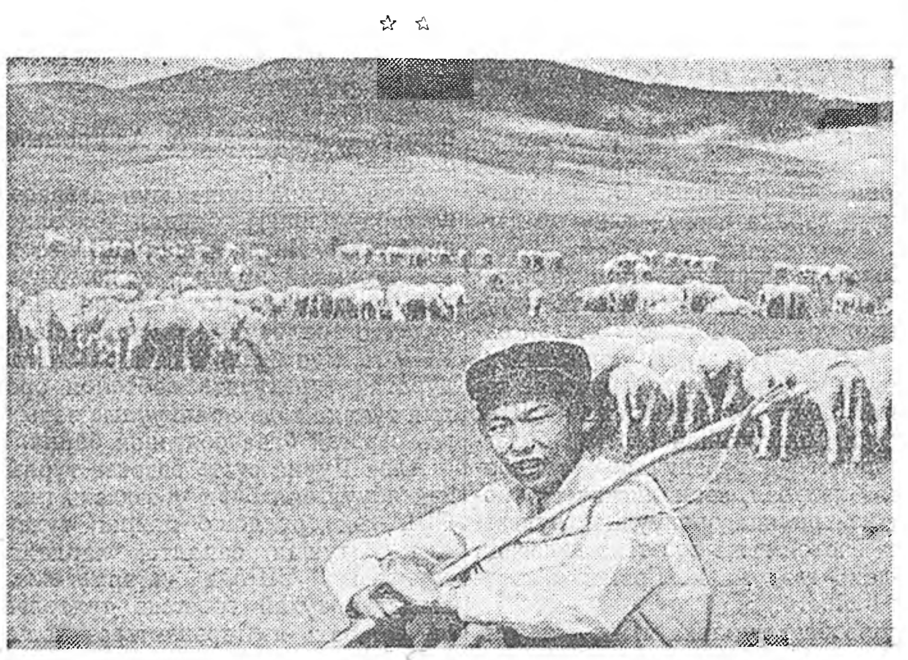

Мухаршэбэрэй «Үнэн» колхозой залуу хонишон Дамба Цыдыпов энэ жэлдэ отарынгаа 500 эрье хонидой толгой бүриһөө дунда зэргээр 7 килограмм эрхим шанартай нооһо хайшалжа, 2 мянган түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаа. **Зураг дээрэ:** нүхэр Цыдыпов хонидоо адуулжа ябана. **Л. Хайдуровай** фото.

Түрүү отара

Бурядай АССР-тэ үүлтэртэ, нарин нооһотой хонидой тоо толгойе ойрын 2—3 жэл соо хоёр дахин олошоруулха, дайшалхы зорилго хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигданхай. Энэ зорилгые бэелүүлхэ гэжэ эрмэлзэн, олон мянган хонишод хүдөө нютагуудаар,— колхоз, совхозуудаар мүрысэн ажаллана.

Ториингоо аймаг соо томохон «Улаан Бургалтай» колхоз хони үсхэбэрилхэдэ илангаяа таатай зохид тала дайдатай, хада губөөгөөр элбэг юм. Энэ колхоз бүхы дээрээ 17.174 хонитой.

Хориин аймагай улаан одоноорхиной үүсхэлээр 100 эхэ хонин бүриһөө 140 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ социалис мүрысөөн Бургалтай нютагай хонишодой дунда үргэн далайсатайгаар дэлгэрһэн байгаа.

Мүнөө мүрысөөнэй дүн гаргаха намарай таатай саг ерээд байна.

Колхозой хонид зундаа 31 отара болгогдожо, таарамжатай газарнуудаар байрлуулагданхай. Тэдэнэйнь дунда эхэ хонидой 11 отара бии.

Гэдээн нютагта зуһаһан эхэ хонидой отарые даагша Цымбылов Ринчин Мункуевичтай ажал хүдэлмэри тухайнь хөөрэлдөөбди. Энэ отара колхозой түрүү отарануудай нэгэн юм.

Ринчин Мункуевич 430 толгой наррибтар нооһотой эхэ хонидые харана. Мүнөө 100 эхэ хонин бүриһөө 108 хурьган абтаад, эхэтээ сугтаа ябажа түлжэнэ. Зундаа хэнзэлүүлхээр үбэл ороондо оруулагдаһан 40 хониноойнь 22-ынь мүнөө хэнзэлэнхэй. Декабрь, январь һарануудта хэнзэлүүлэгдэхээр үшөө 140 хонин искусственнаар ороондо оруулагдаһан байна.

— 100 эхэ хонин бүриһөө 130—140 хурьга абаха гэһэн уялгаяа дүүргэхэ бэзэб,—гэжэ Ринчин Мункуевич хөөрэнэ. Бэеэ хүсэһэн 300 хурьгадые зуһаланда буухаһаа урид, 160-аад хурьга үбэлзөөндэ орохоһоо урид эхэһээнь таһалжа тушаагаа.

Өөрынгөө отарын хонин бүриһөө 3—3,2 кг. нооһо хайшалжа абаа. Тиигэжэ нооһо хайшалха уялгаяа дүүргэһэн байна.

Энэ отара мүнөө үень Дабаанай Амандахи үбэлзөөнэйнгөө байрада буугаад, хонидоо сабшалангай узуурта адуулжа, таргалуулжа байнхай. Иигээд зелёнкын хуряагдахада, тэндэ адуулхаар хараална.

Ринчин Мункуевич морин косилкада ябажа, үнгэрэгшэ зундаа 102 гектарай үбһэ хуряажа, өөрынгөө отарын хонидто эдюулхэ тэжээл бэлдээ. Мүнөө зелёнко сабшана.

Түсэбэй ёһоор отарадаа 1200 центнер бүдүүн тэжээл (үбһэ, зелёнко, солоомо), 50 центнер набшаһата тэжээл бэлдэхэ байгаа. 600 центнер һайн шанартай үбһэн һүрилэгдэнхэй. Тэрэнэй 100-гаад центнерынь үбэлэй байрада һүрилэгдөө. 50 центнер набшаһата тэжээл бэлдэгдээ. Үшөө 300 центнер зелёнко, мүн солоомо бэлдэгдэхэнь, силос дарагдажа байнхай. Энэ отара шэнэ түлтээ хамта 900 толгой хони ондо оруулхаар хараална. Хонидойнь үбэлзэхэ дал бага хирын заһабаритай: сонхонуудые шэллэхэ, шабаха, хурьгадай байра будаха, мүн һолоомоор хушаха хүдэлмэри хэгдэхэ.

— Үбһэнһөө гарамсаараа, түрүүшын хүйтэнэй урда тээ хонидойнгоо байра дулаалхабди,— гэжэ Ринчин Мункуевич хөөрэнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалһан дайнай урда тээ—1940 ондо Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ Ринчин Мункуевич хабаадалсаһан юм. Энэ ушарые выставкэдэ хабаадагшын үнэмшэлгэ гэршэлнэ. Тиихэдэ нүхэр Цымбылов эбэртэ бодо мал харадаг байгаа. Мүнөө хонин дээрэ 6 жэл хүдэлжэ байна. 1957 ондо хонидоо һайнаар харууһалһанай түлөө 4 хони нэмэлтэ түлбэридэ абаа. Энэ жэлдэ баһа нэмэлтэ түлбэри абахань сохомтой.

Ашагта баян, элдин хонгор дайдаар ажалша малша бурят зоной нэгэн—Ринчин Мункуевич колхозойнгоо хонин һүрэгые шударгы ажалаараа олошоруулжа байдаг.

Ж. Бадмаев.

Тори.

Бакугай 26 комиссар

Буудагдан алагдаһанһаань хойшо 40 жэлэй ойдо

Бакуе хариин булимтарагшадһаа аршалһан үе хадаа граждан дайнай алдарта түүхэдэ элитэ ехэ һуури эзэлдэг байна.

Революцида эсэргүүсэһэн буржуазна националистнуудай үймөөнэй бута сохигдоһоной һүүлээр 1918 оной апрелиин 25-да Азербайджанда Советскэ правительство тогтоогдоһон байгаа. Бакугай пролетариадай дунда хүндэтэй болоһон Степан Шаумян, Прокофий Джапаридзе, Мешади Азизбеков, Иван Фиолетов, Григорий Корганов, мүн бусадшье эрэлхэг зоригтой, революциин хэрэгтэ үнэн сэхэ большевигүүд эндэ арадай түрүүшын комиссарнуудаар һунгагдаһан юм.

Совнарком богони болзор соо хэдэ хэдэн шухала хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээ һэн. Жэшээнь, Азербайджанда нефть олзоборилдог предприятинууд, Каспийдахи худалдаа наймаанай флот, банкнууд гүрэнэй мэдэлдэ абтаһан байгаа. Гүрэнэй хэрэг хүтэлбэрилгэдэ үргэн ниитэ арад зон эдэбхитэйгээр хабаадуулагдадаг болоһон юм.

Эдеэ хоолой хомор, совет засагта эсэргүү элдэб хоро хүргэгдэдэг, элдэб яһатанай хоорондоо хёморолдодог дээрэһээ республика бэрхэшээлтэй байдалда ороод байгаа. Хариин булимтарагшад: Турциин, Германиин, Англиин шунахайнар Бакудахи нефтиин баялигай хойноһоо шүлһэеэ залгижа, республикада илангаяа ехэ аюул тохёолдуулжа байба.

Турциин булимтарагшад олон тоото уезднүүдые хойно хойноһоонь эзэлхэ зуураа армянгуудай ажаһуудаг хэдэ хэдэн тосхонуудые үндэһөөрнь үгы хэжэ ябаа. Эгээл тэрэ үедэ Англиин булимтарагшад Персиһээ Баку тээшэ дабшажа ябаһан байгаа. Тэдэнэр Турциин, Германиин булимтарагшадһаа Бакугай нефтиие яажашье һаань буляаха зорилготой байба. Англиин империалистнууд өөһэдөө ехэ сэрэгүүдгүй дээрэһээ дашнагууд, эсернүүд, меньшевигүүдэй хүсөөр Азербайджандахи засагые гартаа абаха зорилготой байһан юм.

Хороо ехээр бусалжа байһан Бакугай буржуазинар хариин булимтарагшадай сэрэгүүдые тиихэдэ ехээр хүлеэжэ байгаа. Армяндахи баяшуул англичануудые, мусульман баяшуул турогуудай ерэхые хүлеэжэ байба.

Революцида эсэргүү организацинууд англичануудай заабаряар элдэб хоро хүргэхэ зууураа, «союзнигуудые» урижа, городоо турогуудһаа абарха зэргэтэйбди гэжэ арад зоной дунда худал хуурмаг үгэ тараадаг байһан юм.

— Бидэнэр илалта туйлахые хүсэжэ байнабди, илахын тула бүхы шадалаараа тэмсэнэбди,—гэжэ республикын бэрхэшээлдэ ороод байһан тэрэ үедэ Бакугай совнаркомой түрүүлэгшэ Степан Шаумянда В. И. Ленин бэшээ һэн.

Бакугай большевигүүд хариин булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлдэ арад зониие эсэшэ сусашагүйгөөр уряалдаг байба. Хүлһэншэдэй ямар муу муухай хэрэг үүсхэжэ байһан тухайда большевигүүд арад зондо ойлгуулжа үгэдэг байһан юм. Англиин булимтарагшадые Баку руу урижа асаруулха гээшэ революционно Россида урбаһан, социализмын үзэл сурталда харша ябадал болохо байна гэжэ большевигүүд арад зондо ойлгуулдаг һэн. Гартаа буу барижа, хариин булимтарагшадта шанга харюу үгөөд, республикаяа аршалан хамгаалая гэжэ большевигүүд арад зоноо уряалагша бэлэй. Ород арадтай ахадүүгэй хани барисаатай болохо гэһэн үзэл сурталые азербайджанууд үнэн зүрхэнһөө һайшаадаг байһан юм. Хэдэн мянган патриодууд дайшалхы дружинануудта оролсоод, фронт ошожо байба. Мүн Россиһаашье туһаламжа ерэхэнь ойртожо байгаа.

Муугаар зэбсэглэгдэһэн хүдэлмэришэдэй дружинанууд, саг үргэлжэ дайлалдажа ехээр эсэһэн улаанармеецүүдэй батальонууд 4 жэлэй турша соо дай хэжэ, нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болоһон Турциин, Германиин эрхим дивизинүүдтэй шангаар дайлалдажа, тэдэнэрые олон дахин намнаһан байха юм. Тиибэшье Азербайджандахи сэрэгүүд ехэ үсөөн байгаа. Турциин сэрэгүүд туһаламжа абаһанайнгаа һүүлээр 4 үдэрэй турша соо шангаар дайлалдажа, Геокчай шадар Улаан Армиин частьнуудые намнаһан юм. Арадтаа урбагшад—меньшевигүүд, дашнагууд, муссаватистнууд фронтдо бэрхэшээлтэй сагай тохёолдоод байһые хараадаа абажа, англичануудые урижа асархые уряалһан байгаа.

Революцида эсэргүү организацинууд засагаа гартаа абахын түлөө тэмсэжэ байба. Июлиин 16-да Бакугай Советэй заседаниин болоходо дашнагууд болон эсернүүд засагаа гартаа абахые һэдэһэн байгаа.

Тэрэ үедэ дайсан Бакуда дүтэлжэ ябаа һэн. Нефть малтан абадаг газарнуудта, фабрика, заводуудта митингнүүд боложо байба. Городоо өөһэдынгөө хүсөөр лэ хамгаалжа шадаха байнабди, һаяар совет Россиһаа бүри ехэ туһаламжа абадаг болохобди гэжэ хүдэлмэришэд һайн мэдэжэ байгаа.

Июлиин 25-да Бакугай Совет дахинаа зарлагдаба. Элдэб партинуудай түлөөлэгшэд хойно хойноһоо трибунада гаража үгэ хэлээ. Тэдэнэрэй һанамжань бэе бэеынхиһээ тад ондоо байһан юм.

Арюун сэдьхэлтэй, эрэлхэг зоригтой Алеша Джапаридзе иигэжэ уряалһан юм:

— Англичануудые бү уригты гэжэ таанадта мэдүүлхэ байнаб, яахадааб гэхэдэ таанад совет засагта хоро хүргэхэт, Бакуе Россиһаа таһалхат, энэ алдууе заһахын аргагүй болохо. Англичануудые уриха гэһэн танай шиидхэбэри Бакугай Советтэ туйлай шанга сохилто болохо байна.

Большевигүүд засагаа орхёод Советһээ арилха ёһотой гэжэ революцида эсэргүү тэмсэгшэдэй хүтэлбэрилэгшэ меньшевик Айолло шангаар хашхарһан юм.

—Бидэнэр засагаа орхижо, ошсохогүйбди!—гэжэ Шаумян һууриһаа хашхараа һэн.

Англиин сэрэгүүдые городтоо урижа асарха гэһэн меньшевигүүдэй шиидхэбэри олонхидой дуугаар баталан абтаһан юм.

Бакудахи засагые унагаажа, большевигүүдэй правительствые үгы хэхэ гэһэн захиралта Англиин генерал Денстервиль өөһэдынгөө туһамаршадта үгэһэн байгаа. Революцида эсэргүү тэмсэгшэд арад зоной эдэбхи үүсхэлэй доошолжо, һэрэмжэгүй болоһые хараадаа абажа, засагаа гартаа абаад, «Центрокаспиин диктатура» гэжэ нэрэтэй правительство байгуулаа һэн.

Советскэ правительствода үнэн сэхэ сэрэгэй частьнууд, зэбсэгжэһэн хүдэлмэришэдэй отрядууд, бүхы ячейкэнүүдэй коммунистнууд городой талмайнуудай нэгэндэ дайшалхы лагерь болон сугларһан байгаа. Энэ лагерьта Бакугай пролетариадай хүтэлбэрилэгшэд Шаумян, Азизбеков, Джапаридзе, мүн бусадшье арадай комиссарнууд сугларһан юм. Тэдэнэр Астрахань хүрэжэ, Улаан Армиин сэрэгшэдтэй нэгэдээд, Октябриин үзэл сурталай түлөө тэмсэжэ үргэлжэлхэ гэжэ шиидээ бэлэй.

Турциин хоёр полк августын 5-да Бакуда добтолон ороһон байгаа. Город аюулда ороод байба. Коммунистическэ отрядууд дайсантай эсэргүүсэн шангаар тулалдаа. Турциин сэрэгшэд бута сохигдоо һэн.

Улаан Армиин частьнууд, хүдэлмэришэдэй отрядууд хэдэн үдэрэй үнгэрһэнэй һүүлээр пароходуудта һуужа, совет засагай тогтоһон Астрахань руу шэглээ бэлэй. Тэдэнэрэй Жилой гэжэ арал тушаа ябатарынь «Центрокаспиин правительствын сэрэгэй кораблынууд хүсэжэ ошоод, ехээр буудажа, Бакугаа бусахыень баадхаһан юм.

Хүдэлмэришэдэй отрядууд пристаньда буугаа тушааһан, большевигүүдэй правительствын 35 хүтэлбэрилэгшэд арестовалагдаад, түрмэдэ хаагдаһан байгаа. «Центрокаспиин» правительствын толгойлогшонор Бакугай комиссарнуудые турогуудта үгэхэ гэжэ шиидэһэн юм. Тиибэшье тэдэнэй шиидхэбэри буруу һүрөө һэн. Бакуһаа ябахаяа байһан һүүлшын пароходуудта арадай комиссарнуудые һуулгахаяа абаашаһан байгаа.

Англиин миссиин түлөөлэгшэ капитан Реджинальд Тиг-Джонс комиссарнуудые алаха тушаа бүхы бэлэдхэлые хүтэлбэрилһэн байгаа. Тэдэнэр Бакугай комиссарнуудые алаха тухай түсэб зохёогоод, энээн тухай хэндэшье дуулгахагүй гэжэ шиидэһэн юм.

Бакугай комиссарнуудай байһан камерада алууршад һүни орожо ерээд, тэдэнэрые списогэй ёһоор дуудажа эхилһэн байгаа. Тэрэ список соонь Бакугай комиссарнуудһаа гадна нэгэ хэды советскэ хүдэлмэрилэгшэд байлсаһан юм.

Баатарлиг большевигүүд камерада үлэһэн нүхэдтэйгөө үдэшэлдөөд, тэндэһээ эрэлхэг зоригтойгоор гаража ошоо һэн.

Иван Фиолетов эхэнэрнүүдэй байдаг түрмын камерай хажуугаар гарахадаа һамгандаа иигэжэ хэлэһэн байгаа:

—Һанаагаа бү зобо! Үзэл сурталай түлөө баатарлигаар үхэхэ байһандамни этигээрэйш!

Бакугай комиссарнуудые һүни тусхай поезддо һуулгажа, Ашхабад руу абаашаһан юм. Красноводскһоо 207 километр ябаад, Ахча-Куйма, Перевал гэжэ станцинуудай хоорондо поездынь зогсоһон байгаа. Эгээл тэндэ Бакугай 26 комиссарнуудые Англиин булимтарагшад хорото муухайгаар алаа бэлэй. Коммунизм байгуулжа байгаа манай арад коммунизмын хэрэгэй илан мандахын түлөө тэмсэжэ, арюун һайхан амиа наһаяа гээһэн Бакугай комиссарнуудай баатарлиг тэмсэлые хододоо һанажа ябадаг.

М. ЧАЧКО.

...ВЕТ БҮЛЭ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ!

☆

„Правдын“ сентябриин 18-най түрүү бэшэг

☆ ☆

...ондо абтаха газетэ болон ...налнуудые захилга бүхы орон ... октябриин 1-дэ эхилхэнь. ... партийна организаци..., комсомолой, профсоюзуу...һөө анхарал хандуулагдаха ...ехэ, харюусалгатай хэрэг ...

...хэблэл хадаа ажалша зон...гта холбоотой байдаг, ара...хэблэл, олон миллион зоной ... мүн. Совет хэблэл оло... дунда марксизм-лениниз... агууехэ һургаалые дэлгэрүүл... манай орондо коммунизм бай... хэрэгые, уласхоорондын ... тухай асуудалнуудые үргэ...тайлбарилон тунхагладаг юм. Га...бүхэндөө 57,5 миллион хэһэг ...тай байдаг 7500 гаран газетэ, ...гта үлүүтэй элдэб журнал ...соомнай хэблэгдэнэ. Газетэ ... журналнууд СССР-эй ара... бүхы хэлэнүүд дээрэ хэб... юм. СССР доторхи цент... ба нютагай газетэ, журнал... доро 80 миллион шахуу ...тиражтайгаар гарана. Энэ ... түмэнэй соёл болбосоро... ехээр ургаһые, совет хэб... ехэ хүндэтэй байһые эли то...гэршэлнэ.

...—1965 онууд дотор СССР-эй ... ажахые хүгжөөхэ даабари...нуудые хаража үзэхэ КПСС-... съездэ манай арадай угаа ...дэбжэлтэтэйгээр бэлэдхэжэ ... гайхамшаг үдэрнүүдтэ хэб... захюулха хүдэлмэри ябуулаг... Партиин съезд хадаа пар... ороной, бүхы арад зоной ажабайдалдахи түүхэтэ ехэ удхашанартай событи мүн. Энээндэ хамаг ажалшадай анхарал хандуулагдаха байна. Тиихэтэйнь хамта хэблэлэй үүргэ бүри ехээр дээшэлнэ, газетэ, журнал уншаха эрилтэ улам ехэ болоно. Совет хүнүүд оронойнгоо бодото эзэн болонхой, тэрэнэй политическэ, ажахын, соёл гэгээрэлэй хэрэгтэ, коммунизм байгуулха замаар саашадаа хүгжэхэ түсэбүүд ба арга боломжонуудта ехэ һонирхолтойгоор хандадаг. Совет хүн бүхэн партиин политикын шухала шухала асуудалнууд тушаа, ажахын болон соёл культурын зорилгонууд тушаа газетэ, журналнуудаар дамжуулан тайлбари абахые, промышленность, хүдөө ажахы, эрдэм ухаан, соёл гэгээрэлэй амжалтануудтай, түрүү дүй дүршэлтэй танилсахые хүсэнэ.

Газетэ болон журналнуудые һайнаар тарааха гээшэ шухала хэрэгтэй газетэ, журналыень уншагша бүхэнэй гарта үгэхэ гэһэн удхатай.

Захил эмхидхэхэ хэрэгтэхи дутуу дундануудые усадхаха асуудал КПСС-эй Центральна Комитет һаяшаг хаража үзэһэн байна. СССР-эй Хэлхеэ холбооной министерствын эмхи зургаанууд ходо гарадаг газетэ, журнал бүхэнөөр захил абаха түсэбүүдые почтын таһагууд, захил абаха пунктнуудта зорюулан зохёодог байһаниинь элитэ. Иимэ гурим буруу гэжэ мэдэрэгдээ.

Захил хэхэ түсэбүүдые дээрэһээ зохёодог ябадал ямар юумэндэ хүргэдэг һэм гэхэдэ, зарим газетэ, журналнуудай нэгэ тээ дуталдажа байхадань, харин ондоо районуудта тиимэ хэблэл баагаар захюулагдаха ушар гарадаг байба.

Хэлхеэ холбооной эмхи зургаанууд газетэ, журнал захихые тон дутамагаар идхадаг, зохид, гоё каталогуудые гаргадаггүй байгаа. Газетэ, журналнуудые хэһэг буһагаарнь худалдаха хэрэг муугаар эмхидхэгдэнэ. Орон доторнай журнал-газетэ худалдадаг 10 мянга шахуу киоск бии юм. Газетэ болон журналнууд газаагуур гаргажа худалдагдахаяа үнинэй болишонхой. Тэрээниие һаядаал Москвада һэргээгээ. Тиихэ мүртөө бүхы түб хотодо мүнөөдөө миил 50 хүн газетэнүүдые гаргажа наймаална.

Захил хэхэ үеэр олон тоото газетэ, журналнуудай шэнжэ ба шэглэл тухайда хэдэн арбаад миллион хүнүүдтэ һайтар тунхаглан дуулгаха шухала. 1958 он дотор олохон хэблэлэй тиражнь нилээд ехээр нэмээгдээ, шэнэ газетэ, журналнууд хэблэгдэн гарадаг болоо. Союзна республикануудай түб хотонуудта хэблэгдэдэг олохон газетэ, журналнуудые абаха захил нэмээгдэнхэй.

1959 ондо тиражай ехээр нэмэбэшье, зарим газетэ, журналнууд тушаа улад зоной эрилтые хүсэд хангажа шададагагүй байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэдэ журнал, газетэнүүд канцеляриин хуби болохо ёһогүй. Тэдэниие түрүүшын ээлжээндэ зоной дунда, предприятинууд дээгүүр, колхозууд болон совхозуудта тарааха шухала. Эмхи зургаануудай захил горьтойгоор хороогдохо ёһотой.

Газетэ, журнал захюулха шэнэ гурим хэлхеэ холбооной эмхи зургаануудай, издательствонуудай, профсоюзуудай, нютагуудтахи партийна комитедүүдэй зүгһөө ехэ хүдэлмэри хэхыень эринэ. Эдэнэй уялга юуб гэхэдэ, хэдэн зуугаад, мянгаад газетэ ба журналнуудһаа өөртөө шухалые шэлэжэ абаха хэрэгтэнь олон миллион уншагшадта туһалха уялгатай. СССР-эй Хэлхеэ холбооной министерство болон издательствонууд плакат, листовконуудые гаргадаг гээшэ. Советскэ Союз дотор, мүн социалистическэ оронуудта байһан газетэ, журналнуудай каталогууд хэблэгдэжэ гаранхай. Манай хэблэл, радио, телевидени, кинохронико тэдэ газетэ, журналнуудые захиха асуудалаар олоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй.

Хэдэн газетэ, журнал захидаг бүлэнүүд предприяти бүхэндэ, колхоз, совхоз бүхэндэ бии. Гэбэшье ороной хэдэ хэдэн районуудта газетэ, журнал захидаггүй бүлэнүүдшье үшөөл бии байһаар. Зорилго юуб гэхэдэ, уншагшадай тооё олон болгохо, захигшадые шэнээр элсүүлхэ шухала. Бүлэ бүхэмнай газетэтэй, журналтай болог лэ! Хүдэлмэришэд болон колхозникуудай дунда хэблэл тарааха асуудалда онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй.

Арадай демократиин оронуудай газетэ, журналнуудые захюулха хүдэлмэри мүнөө бүхы орон доторнай ябуулагдажа байна. 1959 оной каталог соо социалистическэ оронуудай 1500 шахуу газетэ, журнал оронхой. Тэдэнэй дунда: «Дружба» (Хитад-Соведэй хани барисаанай бүлгэмэй хэблэн гаргадаг журнал), «Хитад», «Чехословаки», «ГДР», «Болгари» болон бусад һонин, гоё журналнууд бии юм. Прага городто хэблэгдэдэг, «Эб найрамдалай ба социализмын асуудалнууд» гэһэн гаршагтай—коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай һара бүриин теоретическэ, информационно шэнэ журналые Совет ороной уншагшад ехэтэ һонирхон угтаа. Эдэ журналнуудтай ажалшадые һайтар танилсуулха, захил һайнаар эмхидхэхэ гээшэ «Союзпечатиин» эмхи зургаануудай шухала зорилго болоно. Олохон газетэ, журналые амжалтатайгаар захюулха хэрэг редакцинуудай, издательствонуудай хүдэлмэриһөө дулдыдаха байна.

Манай газетэ, журналнуудые барандань удха һайнтай, орон доторхи гол шухала асуудалнуудые, коммунистическэ байгуулалтын асуудалнуудые бүхы талаарнь харуулдаг тодорхой, һонин болгохо шухала. Журнал, газетэнүүдэй редакцинууд уншагшадтаяа ходо уулзажа, уншагшадай суглаа, конференци зарлажа, тэдэнэй ажаглалтые анхаралтайгаар шагнажа байха зэргэтэй.

Газетэ болон журналнуудай захигшадтаа, юрэнхы наймаанда хаһа саг соогоо эльгээгдэхынь тулада анхарал табиха хэрэгтэй.

Хэдэхэн хоноод газетэ, журналнуудта захил абтажа эхилхэнь. Заводууд, барилганууд дээрэ, колхоз болон совхозуудаар эмхидхэгдэһэн пунктнуудта түбхын түрүүн захюулха гэжэ хэлхеэ холбооной эмхи зургаанууд оролдохо ёһотой. Гансахан Москвада хэблэл тарааха 30 мянга үлүүтэй ниитын түлөөлэгшэд хүдэлхэ юм. Тэдэниие захил хүүлхэ гуримтай һайтар танилсуулха, каталог болон рекламай материалнуудаар хангаха хэрэгтэй. Газетэ, журналнууд тушаа ойлгууламжын хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэ агитаторнууд, библиотекэнүүд хабаадуулагдаха ёһотой.

Газетэ, журналнуудые захюулха гээшэ техническэ хүдэлмэри бэшэ, харин политическэ шухала хэрэг болоно. Центральна, нютагай хэблэл үргэн олон ажалшадай дунда хэр зэргээр тараагдажа байнаб, уншагшадтаа хүргэгдэнэ гү, бүлэ бүхэн газетэ, журналтай болоо гү? гэжэ партийна комитет бүхэн, партийна эхин организаци бүхэн мэдэхэ зэргэтэй. Партийна комитедүүд «Союзпечатиин» эмхи зургаануудай хүдэлмэриие бүри һайнаар хинан шалгаха, газетэ, журналнуудые тараадаг олониитын түлөөлэгшэдэй дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриие улам һайжаруулха зэргэтэй.

Партийна, комсомолой, профсоюзай организацинуудай, ажалшадай бүлгэмүүдэй үдэр бүриин анхарал табяад байгаа һаань, манай ороной бүхы ажалшад өөһэдтөө хэрэгтэй газетэ, журналнуудые захижа, уншаха аргатай болохонь лабтай.

Шэнэ техникээр хангагдана

Жэл ерэжэ бүри ороноймнай промышленна үйлэдбэри дээрэ техническэ шэнэ дэбжэлтэ туйлагдана. Фабрика, заводуудта бүтээсэ ехэтэй машина, зэмсэгүүд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнэ. Гансахан Улан-Удын судна бүтээлгын заводто һүүлэй үедэ бүтээсэ ехэтэй хэдэ хэдэн техникэ ашаглагдаба.

Заводой механическа цехтэ «ДТ-500» маркын ехэ станок тодхогдобо. Энээн дээрэ жэжэхэн деталиин шүрэб гаргахаһаа эхилээд, токарна элдэб орёо хүдэлмэри хэгдэхэ юм. Мүнөө энэ станогто хүдэлдэг болоһон мэргэжэл һайнтай токарьнууд нүхэд Дамбаев, Чагирев гэгшэд хүдэлжэ, хахад метр диаметртай, 2,8 метр утатай ехэ деталь тошиилдоно.

Бэлэдхэлэй цехтэ механическа аргаар түмэр хайшалдаг ехэ хайша ашаглалгада үгтөө. Мүнөө тэрэнэй ашаар пароходуудай корпус болохо хабтагар түмэр эсхэжэ эхилбэ. Тэрэшэлэн заводой түмэршэ дархашуулай цехтэ түмэр халаадаг термическэ пеэшэн тодхогдоо. Шэнгэн түлишэ дээрэ хүдэлдэг энэ пеэшэн дархашуулай ажалай бүтээсые ехээр дээшэлүүлхэ арга олгобо. Дархашуул М. Баклушин, Н. Сафронов гэгшэд халаан бүхэнэйнгөө нормо холо үлүүлэн дүүргэдэг болобо.

Иигэжэ тус заводто һүүлэй хэдэн һарын туршада долоон шэнэ техникэ ашаглагдаба. **Зураг дээрэ:** слесарь Хохряков түмэр харуулдадаг шэнэ станогто хүдэлжэ байна.

Д. Балданов.

Лотерейн билет эмхитэйгээр тараагдана

Республикын ажалшад шүүбэритэ хоёрдохи лотерейн билет олоор худалдан абана. Илангаяа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд тэрэниие худалдан абалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Түнхэнэй аймагай Тоорын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд нэгэ үдэр соо 2500 түхэригэй билет худалдан абаба. Тиихэдэ колхозойнь правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Бильгаев 500 түхэригэй билет абаа. Энэ аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй дунда хоёрхон үдэрэй туршада 3500 түхэригтэ лотерейн билет тараагдаһан байна.

Заиграйн аймагта лотерейн билетүүдые колхознигууд эдэбхитэйгээр худалдан абана. Кировэй нэрэмжэтэ, «Гигант» колхозууд нөөсэлгын кассаһаа абаһан биледүүдээ тэрэ дарыдань худалдажа дүүргээд, үшөө дахин абаха баатай болоһон байгаа.

Онохойн модоной комбинадай коллектив арбаад үдэрэй туршада 26000 түхэригэй билет худалдан абаа. Городок городой үйлэдбэриин предприятинуудай управлениин слесарь нүхэр Шевченко мүн 500 түхэригтэ биледүүдые абанхай. Иимэ жэшээ тоолохо болоо һаа, предприяти, колхоз бүхэндэ бии.

Республика дотор сентябрь һарын дүрбэн хоног соо 900 мянган түхэриг хүрэтэр лотерейн билет тараагдаад байна. Түнхэнэй аймагта эльгээгдэһэн лотерейн биледүүдэй 68 процентнь тараагдаа.

Баргажанай, Мухаршэбэрэй, Баунтын, Байкало-Кударын, мүн бусад аймагуудта лотерейн биледүүд эмхитэйгээр худалдагдажа байна.

Билет худалдагдажа үргэлжэлһөөр.

М. Халбаев.

Арбузын баян ургаса хуряаба

Арбуз амтатай эдеэн. Баргажанай аймагай Уланай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн М. А. Молчанова энэ жэлдэ арбуз һайнаар ургуулаа. Урдань арбуз манай эндэ ургахагүй гэһэн һанамжа байжашье болоо. Гэтэр тэрэ һанамжа буруу һүрөө. Арбуз манай эндэхи эрхэ байдалда һайнаар ургажа шадаа. Бүхы юумэн оролдолгын хүсэн ха юм. Баргажанай аймагта арбуз ургуулагдаа хадаа манай республикын урда зүгэй аймагуудта (Кяхта, Бичура, Мухаршэбэр г. м) энэ культурын баян ургаса абажа болохо байһанда найдамаар.

Нүхэр Молчанова жэл бүхэндэ арбуз газаагаа тарижа, хүсэд эдеэшэһэн ургаса хуряана. Мүнөө жэл өөрынгөө огород сооһоо 150 килограмм арбуз абаба.

Зураг дээрэ: нүхэр М. А. Молчанова ургуулһан арбузаа баряад байна.

Д. Балданов.

БАЙГАЛ ДЭЭРЭ. Б. Попавай фотоэтюд.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сесси дээрэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын хэлэһэн үгэһөө

НЬЮ-ЙОРК, 1958 оной сентябриин 18. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сесси дээрэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко мүнөөдэр үгэ хэлээ. Уласхоорондын эб найрамдал хангаха гол зорилгоёо дүүргэхэ хэрэгтэ Генеральна Ассамблейн сессиин угаа ехэ удхашанартай байһые СССР-эй түлөөлэгшэ тэмдэглээ. Уласхоорондын мүнөөнэй оршон байдалай бүри шахардуу шанга болоод байһан үедэ Генеральна Ассамблейн сессиин удхашанар бүришье ехэ болоно гэжэ тэрэ хэлээ.

Дүтын, Дунда Зүүн зүгтэхи шахардуу шанга байдалые Генеральна Ассамблейн онсо яаралтай сессиин хаража үзэһөөр үшөө һара болоогүй байхада, Алас Дурна зүгтэхи байдал шангадажа, амгалан байдалда аюултай болоод байна. Юун дээрэһээ иимэ байдал тохёолдооб гэхэдэ, США-гэй далайн-сэрэгэй, агаарай-сэрэгэй хүсэнүүд тиишэ олоор эльгээгдэнэ, США-гэй правительство хэдэн жэлэй турша соо тэндэ ээрхэг түримхэй хараа бодол бэелүүлэн, Хитадай газарта гар хүрэхые оролдоно гэжэ А. А. Громыко хэлэһэн байна.

«Хүйтэн дай» болюулха, яаралтайгаар зэбсэгжэлгые зогсоохо, гүрэнүүдэй хоорондоо энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха, бэе бэедээ этигэлсэхэ ябадал хангаха зорилгоор Советскэ Союзай абажа байһан хэмжээнүүд тухай тогтожо хэлэхэ зуураа, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха зорилгоор Зүүн болон Баруун гүрэнүүдэй правительствонуудые толгойлогшонорой зүблөө зарлаха тухай Советскэ правительствын дурадхалда жэл хахадһаа дээшэ үе соо ехэ анхарал хандуулагдадаг байһые А. А. Громыко һануулаа.

Зүгөөр США, Англиин правительствонуудай элдэб шалтаг урдаа баридаг дээрэһээ энэ зүблөөнэй мүнөө хүрэтэр зарлагдаагүй байһан тухай советскэ түлөөлэгшэ саашань тэмдэглэһэн байна.

Советскэ Союз «хүйтэн дай» болюулха зорилгоор бусадшье шухала дурадхалнуудые оруулхадань олониитын зүгһөө үргэнөөр дэмжэгдэһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, нэгэ талаһаа НАТО-да ородог гүрэнүүдэй, нүгөө талаһаа Варшавска договорто ородог гүрэнүүдэй хоорондо бэе бэедээ добтололсохогүй гэһэн хэлсээ баталха тухай, ядерна, ракетнэ зэбсэгһээ сүлөө зоно Европын тэг дунда байгуулха тухай, буу зэбсэг хуряаха, тэрэ тоодо атомна зэбсэг хорижо, атомна дайнай аюул зайсуулха тухай, Европын гүрэнүүдэй хоорондо хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договор баталха тухай дурадхалнууд оруулагдаһан байха юм. Тиин гэһээ эдэ дурадхалнуудые баруун гүрэнүүд хэрэгсээдэггүй, харин США-дахи тусхай нюурнууд ээрхэг түримхэй сэрэгэй бүлэглэл байгуулхые, «хүсэ баримталха» политика ябуулхые оролдодог гэжэ А. А. Громыко саашань хэлээ.

Яаралтайгаар зэбсэгжэлгын хүн түрэлтэндэ угаа ехэ хоро хүргэдэг тухай советскэ түлөөлэгшэ хэлэхэ зуураа, энэ байдалые ООН хэрэгсээнгүй гараха ёһогүй гэжэ тэмдэглээ.

Советскэ правительство, хамагай түрүүндэ буу зэбсэг хуряаха асуудалаар үрэ ехэтэй хэлсээ хэхээр бэлэн байна. Буу зэбсэг хуряаха талаар комисси байгуулагдажа, тэрэнэй гэшүүдэй хахадынь США, Англиин байгуулһан сэрэгэй бүлэгтэ ородоггүй гүрэнүүдһээ, тайлбарилан хэлэбэл, социалистическэ болон нейтральна оронуудһаа һунгагдаха ёһотой гэжэ советскэ делегаци тоолоно гээд А. А. Громыко хэлэһэн байна.

Буу зэбсэг хуряаха хэмжээ-ябуулганууд тухай Советскэ правительствын меморандумые Генеральна Ассамблейн сессиин зүбшэн хэлсэлгэдэ Советскэ делегаци табиха байна.

Буу зэбсэг хуряаха асуудалнуудые Генеральна Ассамблейн энэ сесси дээрэ хаража үзэхэдээ, доро дурсагдаһан хойшолуулашагүй асуудалнуудта ООН гол анхаралаа хандуулха ёһотой гэжэ Советскэ правительство тоолоно:

а) атомна, водородно зэбсэг туршалгые хаа хаанагүй, заабол болюулха тухай;

б) замбуулин огторгойе сэрэг хэхэ зорилгоор хэрэглэлгые хорихо тухай, бусад ороной газар дээрэхи хариин сэрэгэй базануудые усадхаха тухай, замбуулин огторгойе шэнжэлхэ талаар уласхоорондын харилсаа тогтоохо тухай;

в) гүрэнүүдэй сэрэгэй бюджет хороохо тухай.

Эдэ асуудалнуудые шиидхээд байгаа һаа, буу зэбсэг хуряаха хэрэг нилээд урагшатай боложо үгэхэһөө гадна, уласхоорондын шахардуу шанга байдалые һуларуулгада ехэ удхашанартай байха һэн. Тиимэһээ эдэ асуудалнуудые Ассамблейн зүбшэхэ зүйлдэ тусгаар пунктнууд болгожо оруулагдаха ёһотой гэжэ советскэ делегаци тоолоно.

Дүтын Зүүн зүгтэ США, Англиин ээрхэг түримхэй ябуулга хэһэнһээ уламжалан, ООН-эй үмэнэ ехэ харюусалгатай зорилго табигдаад байна. ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо яаралтай сесси хадаа Ливанһаа Америкын, Иорданиһаа Англиин сэрэгүүдые түргэнөөр гаргаха тухай шиидхэбэри нэгэн дуугаар гаргаа һэн. Энэ шиидхэбэриие дүүргэлтэ болгохын тулада ямар хэмжээ абтажа байһыень хаража үзэхээр болоо. Ливан болон Иорданида США, Англиин хэжэ байһан ябуулга тухай, сэрэгүүдыень гаргаха тухай ООН-эй шиидхэбэриие дүүргэлтэ болгохо хэрэгые унжагайруулжа байһан тухай асуудал сессиин хаража үзэхэ тухай СССР эрилтэ хэхэ эрхэтэй байна гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ хэлээ.

Алжиртахи шуһата дайн байлдаа зогсоохые уряалха зуураа, СССР-эй түлөөлэгшэ хоёр бишыхан араб гүрэнэй — Йемен болон Оманай арадуудые хамгаалжа үгэ хэлээ.

США хадаа Алас Дурна зүгтэ аюултай байдал тохёолдуулхаяа болихо ёһотой гэжэ А. А. Громыко саашань хэлээ.

Алас Дурна зүгтэ юун дээрэһээ шахардуу шанга байдал тохёолдоноб гэхэдэ, Хитад тушаа США ээрхэг түримхэй ябуулга хэжэ, Хитадай газар бологшо Тайвань, Пэнхуледао аралнуудые ээмдэн абаад, КНР-тэ, мүн бусад эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдтэ добтолон орохын тулада тэдэ аралнуудые өөрынгөө сэрэгэй база болгоһон байна.

Алас Дурна зүгтэ ээрхэг түримхэй ябуулгаяа бүри үргэдхэхэ гэжэ США-гэй оролдожо байһан тухай, Хитад тушаа заналта, хардалга гүрдэлгын США-да үнгэрмэ ехээр хэгдэдэг тухай советскэ түлөөлэгшэ саашань дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Тайваниие, бусад аралнуудые агуухэ хитад арадай сүлөөлхөөр хүсэд шиидэнги байһан тухай, Хитадта эсэргүүгээр США-гэй зүгһөө хэгдэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулгые дэлхэйн олониитын ехээр буруушаадаг тухай саашань хэлэхэ зуураа, Хитад гансаарданги бэшэ юм, Хитадай Арадай Республика ямаршье сагта өөртэнь туһаламжа үзүүлжэ шадахаар олон союзнигуудтай, тэдэнэй тоодо Советскэ Союз оролсоно гэжэ советскэ түлөөлэгшэ һануулаа.

Тайваниин хоолой шадар США-гэй хэжэ байһан ябуулгые, Хитад тушаа тэрэнэй бэелүүлдэг бүхы политикые дэлхэйн арад зон ехээр буруушаана. Хитадай арал Тайваньһаа, Тайваниин хоолой шадарһаа Америкын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй гаргагдаагүй сагта, Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ США-гэй зүгһөө хамааралсалгын болюулагдаагүй сагта Алас Дурна зүгтэ үни удаан сагай бата бэхи эб найрамдал тогтоохо аргагүй гэжэ А. А. Громыко тэмдэглээ.

Заналта хэжэ бусадые айлгахын, ээрхэг түримхэй ябуулгада бэлэдхэхын тулада далайн-сэрэгэй, агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдые гүрэнүүдэй иишэ тиишэнь абаашадаг ябадалые хорихо, сэрэгүүдээ өөһэдынгөө газар дээрэ байлгаха тухай шиидхэбэри Генеральна Ассамблей абаха ёһотой гэжэ Советскэ правительство һанамжална гээд СССР-эй түлөөлэгшэ хэлэһэн байна.

Хойто-Атлантическа бүлэглэлдэ ородог гүрэнүүдэй болон Варшавска договорто ородог гүрэнүүдэй хоорондо бэе бэедээ добтололсохогүй тухай хэлсээ баталха, Европын гүрэнүүдэй, мүн США-гэй хоорондо хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договор баталха шухала байһан тухай А. А. Громыко дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэбэ.

Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байхын тулада хоорондоо экономическа холбоо барисаа, худалдаа наймаа хүгжөөхэ, орон нютагайнгаа баялигые өөһэдынгөө үзэмжээр хэрэглэхэ гүрэнүүдэй эрхэтэй байһые хүндэлэлсэхэ шухала байһан тухай, олониитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо амгалан ёһоной мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай советскэ түлөөлэгшэ үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

УССР-эй делегациие толгойлогшо ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сессиин түрүүлэгшэдэ бэшэг эльгээбэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 18. (ТАСС). Украинска ССР-эй делегациие толгойлогшо ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сессиин түрүүлэгшэдэ үсэгэлдэр бэшэг эльгээжэ, «Элүүрые хамгаалха, медицинскэ шэнжэлэлгэ хэхэ уласхоорондын жэл үнгэргэхэ тухай»—асуудал Генеральна Ассамблейн XIII сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруулхые дурадхаһан байна.

Тус асуудалаар ООН-эй Генеральна Ассамблейн баталан абаха тогтоолой проект энэ бэшэгтэнь хабсаргагданхай.

Проект соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Һайн харилсаа холбоо байгуулжа, медицинын талаар эрдэм мэдэсэ болон дүй дүршэлөө халан абалсаха гээшэ бүхы дэлхэй дээрэ хүн зоной элүүрые хамгаалга һайжаруулхада шухала байһые хараадаа абан,

мүнөө үргэнөөр дэлгэрэнги хүндэ үбшэн бологшо маляри, томо улаан шэргэнэ, уушханай ханяадан, холерэ, рак, зүрхэ-һудалай үбшэн гэхэ мэтэдтэй тэмсэлдэ бодото алхам хэхые оролдон,

1. Элүүрые хамгаалха, медицинскэ шэнжэлэлгэ хэхэ уласхоорондын жэлые 1960 ондо үнгэргэжэ, иимэ зорилгонуудые бэелүүлхэ:

дурсагдаһан үбшэнүүдтэй тэмсэхэ талаар тус тус оронуудай дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ;

эдэ үбшэнүүдые уридшалан һэргылхэ, аргалха, эмнэлгын арга методуудые зохёохо талаар научна шэнжэлэлгэнүүдые хэхэдээ, холбоо барисаагаа горьтойгоор үргэдхэхэ;

зарим үбшэнтэй тэмсэхын тулада научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри хамтаржа ябуулха;

медицинэдэ атомай хүсэ хэрэглэлгээр дүй дүршэлөө халан абалсаха;

хүн зониие санитарна талаар гэгээрүүлхэ үргэн хэмжээ абаха;

хүгжэлтэ багатай оронуудта зэр зэмсэг, аппаратура, эм дом, тусхай ном үгэжэ, мэргэжэлтэдые эльгээжэ туһалха.

2. Жэлэй үнгэргэгдэхэдэ, гол түлэб орон бүридэ хэмжээнүүдэй абтаха байһыень хараадаа абан, жэлые үнгэргэхэ программа, уласхоорондын хэмжээнүүдые мүнгэн зөөреэр хангаха арга, жэлые үнгэргэхэ гурим тухай һанамжа дурадхалнуудые зохёохыень элүүрые хамгаалгын талаар бүхэдэлхэйн организациие гуйха. Тиихэдэ уласхоорондын хэмжээ-ябуулганууд правительствонуудай һайн дурааряа оруулһан мүнгэн зөөриһөө, ООН-эй техническэ туһаламжа үзүүлхэ мүнгэн зөөриин зарим хубиһаа ороһон зөөреэр хангагдаха ёһотой болоно. Эдэ һанамжа дурадхалнуудаа правительствонуудта, ООН-эй генеральна секретарьта эльгээхэ хэрэгтэй.

3. Элүүрые хамгаалха, медицинскэ шэнжэлэлгэ хэхэ уласхоорондын жэлдэ бэлэдхэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ хэрэгтэнь элүүрые хамгаалгын бүхы дэлхэйн организацида али бүхы туһаламжа болон дэмжэлгэ үзүүлхыень, жэл үнгэргэлгэдэ хабаадалсахыень бүхы правительствонуудые, энэ хэрэгтэ хамаатай уласхоорондын болон тус тус оронуудай организацинууд, эмхи зургаанууд болон общественуудые уряалха.

Н. А. Мухитдинов Каирта ерэбэ

КАИР, сентябриин 18. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин түрүүлэгшэ Н. А. Мухитдинов үсэгэлдэр Каирта ерээ. Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын президент Гамаль Абдель Насер тэрэниие уриһан байгаа.

Н. А. Мухитдинов президент Гамаль Абдель Насерай айлшан боложо, ОАР-та хэдэн хоног соо байха юм.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сесс

Генеральна Комитедэй заседа

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин (ТАСС). Генеральна Ассам XIII сессиин зүбшэхэ зүйл һанамжа дурадхал оруулхын да Генеральна Комитедэй за ни үсэгэлдэр болоо.

Зүбшэхэ зүйлдэ даб дээрэ лагдаһан 72 пунктын олон сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруул жэ Генеральна Комитет һан лан дурадхаа.

«Атомна радиациин аюу һэн пункт сессиин зүбшэхэ з оруулха гэжэ комитет дура Замбуулин огторгойе сэрэг рилгоор хэрэглэхэ ябадал тухай, бусад оронуудай газа рэхи сэрэгэй базануудые уса тухай, замбуулин огторгойе жэлхэ талаар уласхоорондын рилсаа тогтоохо тухай» Со Союзай дурадхаһан асуудал шэхэ зүйлдэ оруулагдаа.

«Гүрэнүүдэй хоорондоо энх банаар зэргэ оршон байха гол нуудые бэелүүлхэ хэмжээнүү хай» пунктаар делегацинууд намжанууд алгасалдаһан б Гэбэшье, «Гүрэнүүдэй хоор хүршэ ёһоной харилсаа һайжа ха хэмжээнүүд» гэһэн нэрэт энэ пункт зүбшэхэ зүйлдэ ор даһан байна. «Энхэ тайбанаар гэ оршон байха гол ёһонууд үгэнүүд США-гэй, бусад оронуудай түлөөлэгшэдтэ т шэнгээр һанагдаһан байгаа.

Алжир тухай асуудалые А блейн зүбшэхэ зүйлдэ ору Франциин түлөөлэгшын буру башье, Алжир тушаа асу Ассамблейн сессиин зүбшэхэ дэ оруулха гэжэ Генеральна тет һанамжалан дурадхаа. Кипр тушаа асуудал Ассам зүбшэхэ зүйлдэ оруулха гэжэ тет дурадхаһан байна.

«Венгридэхи байдал тухай һэн пунктые зүбшэхэ зүйлдэ хые Венгриин Арадай Респуб делегациие толгойлогшо, Гад хэрэгүүдэй министр Эндре Ш ветскэ Союзай түлөөлэгшэ, С эй Гадаадын хэрэгүүдэй мини орлогшо В. А. Зорин болон зарим оронуудай түлөөлэгш руушааһан байна.

Гэхэтэй хамта баруун орон түлөөлэгшэд Генеральна К дэй олонхиие бэе тээшээ тата асуудал зүбшэхэ зүйлдэ ор гэһэн һанамжа дурадхал бат лан абхуулаа.

«Атомна, водородно зэбсэг шалгые болюулха тухай» СС дурадхаһан пункт зүбшэхэ з оруулагдаһан байна.

Хитадай правительств зургаадахи уридшал һануулга

ПЕКИН, сентябриин 18. (Т Синьхуа агентствын мэдээс ёһоор сентябриин 18-да Аме сэрэгэй 6 корабль Фуцзянь п ци шадар Хитадта хамаатай да зургаа дахин ороһон байна.

Эдэ ушарнуудые тоолохо з КНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэ нистерствын түлөөлэгшэ иигэж дүүлхые түлөөлэгдөө гээд ство дамжуулна: Хитад США рой элшэн сайдай хэлсээнэй шавада дахяад эхилһэнһээ Америкын сэрэгэй корабл сентябриин 15, 16 болон Цзиньмыньдао, Сямынь шада тадта хамаатай уһанда хоро рилгоор ороһон байна. Мүн сентябриин 18-да Америкын гэй бүри олон кораблинууд зянь провинци шадар Хитадай руу зургаа дахин ороо. Хи правительствын хэһэн урид һануулгануудые, Хитад США рой элшэн сайдай хэлсээнэй шавада эхилһые хэрэгсээнгү США сэрэгэй иимэ хорото гаргажа байна. Тиимэһээ Хи правительство зургаадахяа шалан һануулга хэнэ.

Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын а агаарай-сэрэгэй хүсэнүү чанкайшистска дээрмэшэд шанга сохилто үгэнэ

ПЕКИН, сентябриин 18. (Т Фуцзянска фронтһоо Си агентствын мэдээсэһэнэй ёһо нөөдэр 15 час 21 минутада, 46 минутада чанкайшистска молёт хоёр бүлэг болоод, Ф провинци дээгүүр ниидээ. Тиих Хитадай Арадай-сүлөөрэлгын миин самолёдууд агаарта гаража, дайсадтай тулалдаһа на. Чанкайшистска «Ф-84» самолёт буудуулан унаа. Ба гэ иимэ самолёт гэмтээгдэһэ на.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32 Для междугородных переговоров—16.

Н00843. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 46